

KOMMUNAL AVFALLSPLANERING ENLIGT FÖRESKRIFTER OCH ALLMÄNNA RÅD

Naturvårdsverket

30 januari 2015

Omslagsfoto: FTI AB resp. Miljö & Avfallsbyrån

Förord

I april 2014 fick Miljö & Avfallsbyrån i uppdrag att bistå Naturvårdsverket i arbetet med att genomföra en enkätundersökning och djupintervjuer om kommunala avfallsplaner, som underlag för revidering av föreskrifter och allmänna råd om innehållet i en kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning (NFS 2006:6) samt att medverka vid en workshop och ta fram förslag till ändringar av föreskrifter och allmänna råd.

I föreliggande rapport redovisas resultatet av enkätundersökning, som omfattar samtliga kommuner och länsstyrelser, och djupintervjuer med representanter för ett urval kommuner.

Projektet har genomförts i samarbete med en projektgrupp bestående av Catarina Östlund och Yvonne Augustsson från Naturvårdsverket samt konsulterna Jörgen Leander och Marie Rytterstedt från Miljö & Avfallsbyrån.

Vi vill även rikta ett tack till Avfall Sverige som bistått i samband med genomförande av enkätundersökning bland deras kommunmedlemmar, till SCB som bistått vid utformning av frågeformulär och till kommuner och länsstyrelser som svarat på enkäten och kommunrepresentanter som låtit sig intervjuas.

Västerås 30 januari 2015

Jörgen Leander, projektledare

Miljö & Avfallsbyrån

Sammanfattning

I föreliggande rapport redovisas en undersökning bland samtliga kommuner och länsstyrelser för att följa upp avfallsplanernas innehåll och status, som underlag till Naturvårdsverkets arbete med revidering av föreskrifter och allmänna råd om innehåll i en kommunal avfallsplan (NFS 2006:6).

Avfallsplanernas aktualitet

50 % av avfallsplanerna har beslutats under de senaste 4 åren, enligt den enkät som genomfördes som en del av undersökningen. 90 % av planerna har beslutats 2007 eller senare och har därmed tagits fram efter att Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i en avfallsplan började gälla.

Föreskrifter och allmänna råd

Nästan alla avfallsplaner uppfyller helt eller delvis de olika kraven på innehåll i en avfallsplan. Kraven på redovisning av uppgifter om och mål/åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för är svårast att uppfylla och här ser många kommuner gärna att kraven ändras.

Många synpunkter handlar om svårigheter p.g.a. att kommunen saknar rådighet över exempelvis avfall som inte omfattas av kommunalt renhållningsansvar. Ett annat område där många kommuner ser behov av ändringar är kravet på redovisning av uppgifter om anläggningar. Andra synpunkter handlar om t.ex. statistikhantering, avfallskategorier, nyttan med att redovisa vissa uppgifter och önskemål om råd kring vilka uppgifter som ska redovisas. Nyttan med länsstyrelsens sammanställning och analys av behandlingskapacitet ifrågasätts, eftersom avfallsströmmarna inte följer länsgränserna och planerna har olika tidshorisont.

Organisation och resurser för avfallsplanering

54 % av kommunerna avfallsplanerar i samarbete med andra kommuner, ofta inom formaliserade samarbeten men även genom samverkan specifikt kring avfallsplanen.

Av resultatet från undersökningen framgår tydligt betydelsen av att ha tillräckliga resurser och nyttan med regional samverkan:

- Kommuner som avfallsplanerar i samarbete med andra kommuner uppfyller i högre grad kraven på innehåll i en avfallsplan.

- 94 % av de större kommunerna¹ eller de som ingår i ett regionalt samarbete har avfallsplaner som beslutats 2007 eller senare, jämfört med 73 % för övriga mindre kommuner.
- 54 % av de större kommunerna eller de som ingår i ett regionalt samarbete följer upp avfallsplanen minst en gång om året, jämfört med 19 % för övriga mindre kommuner.

I 90 % av kommunerna har avfallsplanen tagits fram i samverkan mellan kommunens avfallsorganisation och miljötillsyn. I nära 50 % av kommunerna har även andra delar av organisationen medverkat, t.ex. fysisk planering. I endast 6 % av kommunerna har avfallsplanen tagits fram av enbart avfallsorganisationen.

Nationella avfallsplanen

Många avfallsplaner ligger väl i linje med den nationella planen. De innehåller ofta mål och/eller åtgärder för materialåtervinning och insamling av hushållsavfall, elavfall, biologisk återvinning av matavfall och nedlagda deponier. Även mål/åtgärder för förberedelse för återanvändning, minskat matavfall och bygg- och rivningsavfall är ganska vanligt. Mål/åtgärder för avfall i anläggningsarbeten, textilavfall och nedskräpning är mindre vanligt.

Mål/åtgärder för återanvändning och förebyggande har blivit vanligare i kommunala avfallsplaner sedan den nya nationella avfallsplanen faststälts.

¹ Fler än 20 000 invånare.

Innehåll

1	INLEDNING.....	7
1.1	Bakgrund.....	7
1.2	Syfte.....	7
1.3	Metod.....	7
1.4	Svarfrekvens och representativitet.....	8
2	RESULTAT FRÅN ENKÄTUNDERSÖKNING.....	9
2.1	Avfallsplanernas aktualitet.....	9
2.2	Uppföljning.....	9
2.3	Användning av Avfall Sveriges handbok.....	10
2.4	Organisation och samverkan.....	11
2.5	Innehåll i avfallsplanen.....	13
2.6	Behov av ändringar i föreskrifter och allmänna råd.....	15
2.7	Samråd med länsstyrelsen.....	17
2.8	Kommunernas förslag på ändringar i föreskrifter och allmänna råd.....	17
2.9	Andra synpunkter från kommunerna.....	18
2.10	Länsstyrelsens sammanställning.....	18
3	RESULTAT FRÅN INTERVJUER.....	19

Bilagor

Bilaga 1 *Frågor och svarsalternativ i enkätundersökning om kommunal avfallsplanering*

Bilaga 2 *Synpunkter på föreskrifter och allmänna råd*

Bilaga 3 *Övriga synpunkter*

Bilaga 4 *PM Enkätundersökning om länsstyrelsens roll i kommunal avfallsplanering*

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Naturvårdsverket arbetar med revidering av föreskrifter och allmänna råd om innehållet i kommunal avfallsplan. Nuvarande föreskrifter och allmänna råd beslutades 2006. Naturvårdsverket har nu genomfört en undersökning bland Sveriges kommuner. I föreliggande rapport presenteras resultatet av undersökningen.

Naturvårdsverket har även genomfört en enkätundersökning till länsstyrelserna, för att ta reda på hur länsstyrelserna medverkar i den kommunala avfallsplaneringen och skapa en bild av arbetet med sammanställning av kommunala avfallsplaner. Resultatet av denna undersökning presenteras i ett PM, se Bilaga 4.

1.2 Syfte

Syftet med denna undersökning är i första hand att följa upp efterlevnad av föreskrifter och allmänna råd och fånga upp synpunkter på dessa, som underlag till revidering av föreskrifter och allmänna råd.

Undersökningen har även syftat till att ta reda på i vilken utsträckning kommunernas avfallsplaner innehåller mål och/eller åtgärder inom den nationella avfallsplanens prioriterade områden.

1.3 Metod

Undersökningen innefattar två delar:

Den första delen av undersökningen utgörs av en e-postenkät som har skickats till avfallsansvariga hos samtliga 290 kommuner och deras kommunala bolag i Sverige, inklusive formaliserade regionala samarbeten. Enkäten omfattar frågor om avfallsplanens aktualitet, uppföljning, användning av Avfall Sveriges handbok i avfallsplanering, organisation, avfallsplanens innehåll, samråd med länsstyrelsen och synpunkter på föreskrifter och allmänna råd. Frågorna har formulerats utifrån projektgruppens breda erfarenheter av kommunal avfallsplanering i samråd med SCB. Svar har lämnats via ett webbformulär. För att underlätta för respondenterna har utdrag ur gällande föreskrifter och allmänna råd återgetts i webbformuläret. Frågor och svarsalternativ återges i sin helhet i Bilaga 1.

Den andra delen av undersökningen omfattar djupintervjuer med ett urval kommuner, i syfte att skapa en djupare förståelse för hur kommuner med olika förutsättningar arbetar med avfallsplanering och särskilt inom områden där det utifrån enkätsvaren skulle kunna bli aktuellt att genomföra förändringar av föreskrifter och allmänna råd.

1.4 Svarefrekvens och representativitet

Totalt har 122 svar inkommit, vilket representerar 43,4 % av landets kommuner.

De kommuner som har svarat är sammantaget generellt väl representativa med hänsyn till kommunstorlek, kommunernas karaktär och läntillhörighet. Mindre kommuner (< 20 000 invånare) som inte ingår i något formaliserat regionalt samarbete (gemensam nämnd, gemensamt bolag eller kommunalförbund) är dock något underrepresenterade bland svaren. Till denna kategori hör många kommuner i norra Sverige, som därmed också är något underrepresenterade. Samtidigt så finns det ändå ett stort antal sådana kommuner bland enkätsvaren och en av de intervjuade kommunerna hör till denna kategori, varför synpunkter från dessa kommuner ändå kommer fram i undersökningen.

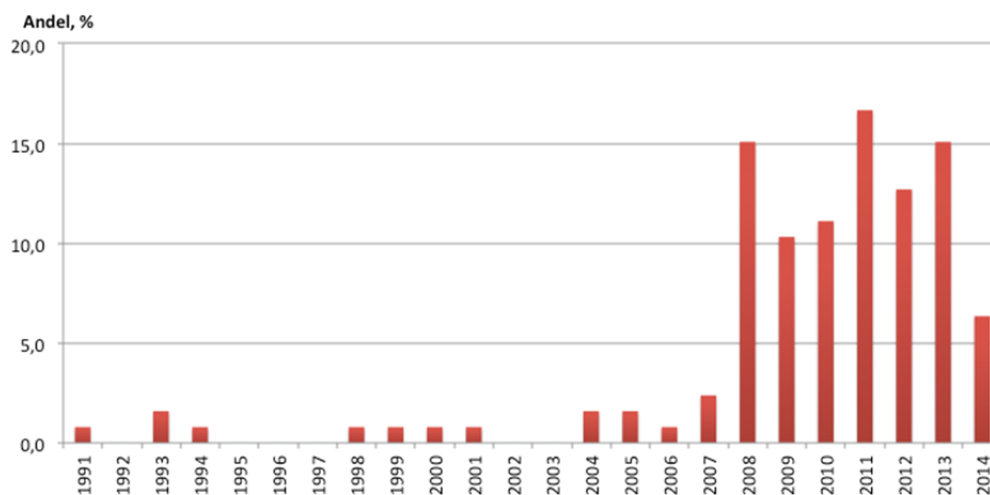
Hur aktivt de svarande kommunerna arbetar med avfallsplanering i jämförelse med de kommuner som inte har svarat på enkäten bedöms vara av stor betydelse för vilka slutsatser som kan dras av inkomna svar och vilka synpunkter som lämnas. Avfallsplanens beslutsår bedöms vara ett mått på hur aktiv avfallsplaneringen är i kommunen. Avfallsplanerna från de kommuner som inte täcks av inkomna enkätsvar har sökts via internet. Det genomsnittliga beslutsåret för dessa avfallsplaner är 2010, vilket överensstämmer med planerna för de kommuner som täcks av inkomna svar. Även andelen av avfallsplanerna från kommuner som inte täcks av inkomna enkätsvar och som har beslutats 2007 eller senare (och har därmed tagits fram efter att Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i en avfallsplan började gälla) liksom andelen planer som har beslutats under de senaste 4 åren överensstämmer väl med planerna för de kommuner som täcks av inkomna svar. De inkomna svaren bedöms därmed vara representativa för svenska kommuner som helhet med avseende på hur aktivt avfallsplaneringsarbetet är.

2 Resultat från enkätundersökning

2.1 Avfallsplanernas aktualitet

90 % av avfallsplanerna har beslutats 2007 eller senare och har därmed tagits fram efter att Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i en avfallsplan började gälla.

50 % av planerna har beslutats under de senaste 4 åren (2011-2014).
Beslutsåret är i genomsnitt 2010.

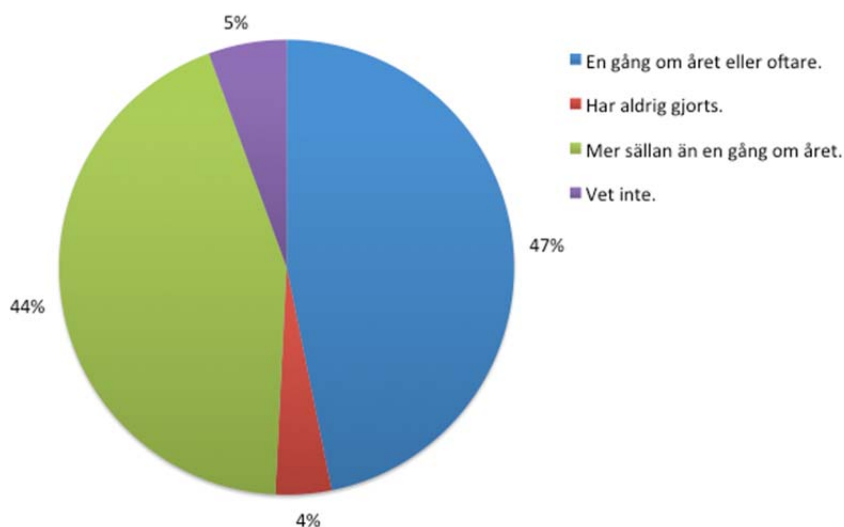
Figur 1 Vilket år beslutade fullmäktige den avfallsplan som gäller i kommunen? (Fråga 1)

Större kommuner (> 20 000 invånare) och kommuner som ingår i ett formaliserat regionalt samarbete har i genomsnitt nyare avfallsplaner än övriga kommuner. 94 % av de större kommunerna och de som ingår i ett regionalt samarbete har avfallsplaner som beslutats 2007 eller senare. 73 % av övriga kommuners avfallsplaner har beslutats 2007 eller senare.

Avfallsplanernas tidshorisont har inte kunnat utläsas av frågor och svar i undersökningen men Miljö & Avfallsbyråns erfarenheter av avfallsplanering i många kommuner under ett antal år är att det finns en trend att avfallsplanerna har allt längre tidshorisont.

2.2 Uppföljning

Ca 47% av kommunerna följer upp sina avfallsplaner en gång om året eller oftare. 44% följer upp avfallsplanerna mera sällan. 4% har aldrig gjort någon uppföljning.

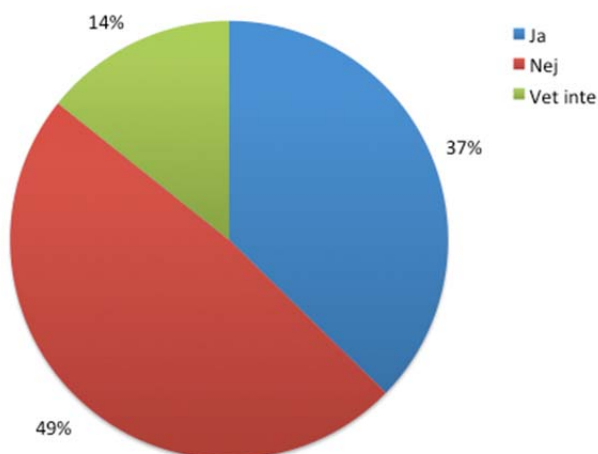

Figur 2 Hur ofta följer kommunen upp målen (och de föreslagna åtgärderna) som finns i avfallsplanen? (Fråga 2)

19% av de mindre kommunerna (<20 000 invånare) som inte ingår i formaliserad regional samverkansorganisation följer upp sin avfallsplan en gång om året eller oftare, vilket är en betydligt mindre andel än bland större kommuner eller kommuner som ingår i regionala organisationer (54 %).

2.3 Användning av Avfall Sveriges handbok

Avfall Sveriges handbok har använts i 37 % av kommunerna vid framtagande av de nu gällande avfallsplanerna. Handboken används i störst utsträckning i mindre kommuner som inte ingår i ett formaliserat regionalt samarbete.

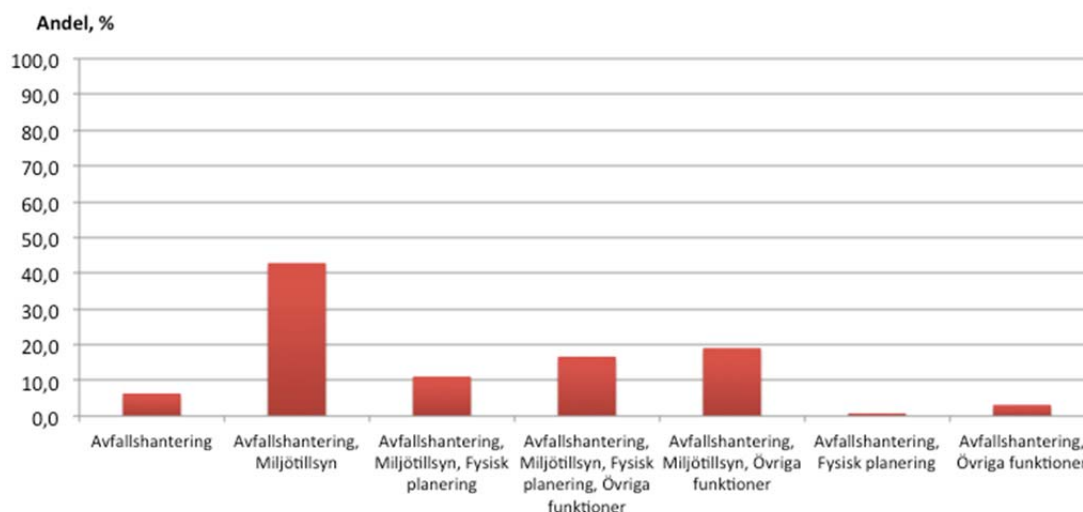

Figur 3 Har Avfall Sveriges "Handbok i kommunal avfallsplanering. Vägledning för ett framgångsrikt arbete. U2012:9" använts vid framtagande av avfallsplanen? (Fråga 5)

En del av kommunerna har uppenbart misstolkat frågan och svarat att de inte använt handboken, samtidigt som de genom fritextkommentarer har uppgett att de har använt den tidigare versionen av handboken som har ett annat nummer. Om dessa kommuner läggs till ovanstående %-sats och man antar att ytterligare några kommuner har misstolkat frågan på samma sätt blir andelen kommuner som använt Avfall Sveriges handbok mer än 50 %.

2.4 Organisation och samverkan

I 90 % av kommunerna har avfallsplanen tagits fram i samverkan mellan kommunens organisationer för avfallshantering och miljötillsyn. I närmare 50 % av kommunerna har även andra delar av kommunens organisation medverkat i avfallsplanarbetet, exempelvis fysisk planering. I endast 6 % av kommunerna har avfallsplanen tagits fram av enbart avfallsorganisationen utan samverkan med andra delar av kommunens organisation.

Figur 4 Vilka funktioner inom den kommunala organisationen har varit aktiva i arbetet med att ta fram avfallsplanen? (Fråga 3)

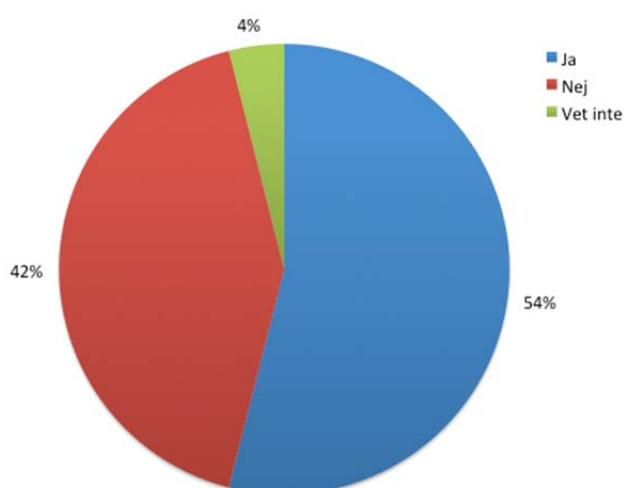
I kommentarer som lämnats i fritextsvar framgår även följande exempel på kommunala funktioner som ingått i avfallsplaneringsorganisationen i en del kommuner:

- Agenda 21
- Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
- Barn och utbildning
- Fastighetsavdelningen
- Hållbarhetsstrateg
- Miljöledning

- Kommunens bostadsbolag
- Kommunens energibolag
- Kommunledning
- Konsult
- Kultur-och fritid
- Miljösamordnare
- Miljöstrateg
- Kommunekolog
- Skolor
- Strategisk planering
- Tekniska kontoret
- Upphandling
- Vård- och omsorgsförvaltningen

Det är oklart i vilken del av avfallsplaneringsorganisationen som nämnda organisationer ingått. Utöver nämnda exempel har flera kommuner även nämnt att organisationen innefattat både tjänstemän och politiker samt att samråd hållits med olika externa aktörer, såsom fastighetsägare.

I 54 % av kommunerna har avfallsplanen tagits fram i samarbete med andra kommuner. Många av dessa planer har tagits fram i samverkan inom formaliserade regionala samarbeten men det förekommer också att kommuner som inte ingår i ett sådant samarbete samverkar med andra kommuner vid framtagande av avfallsplanen.

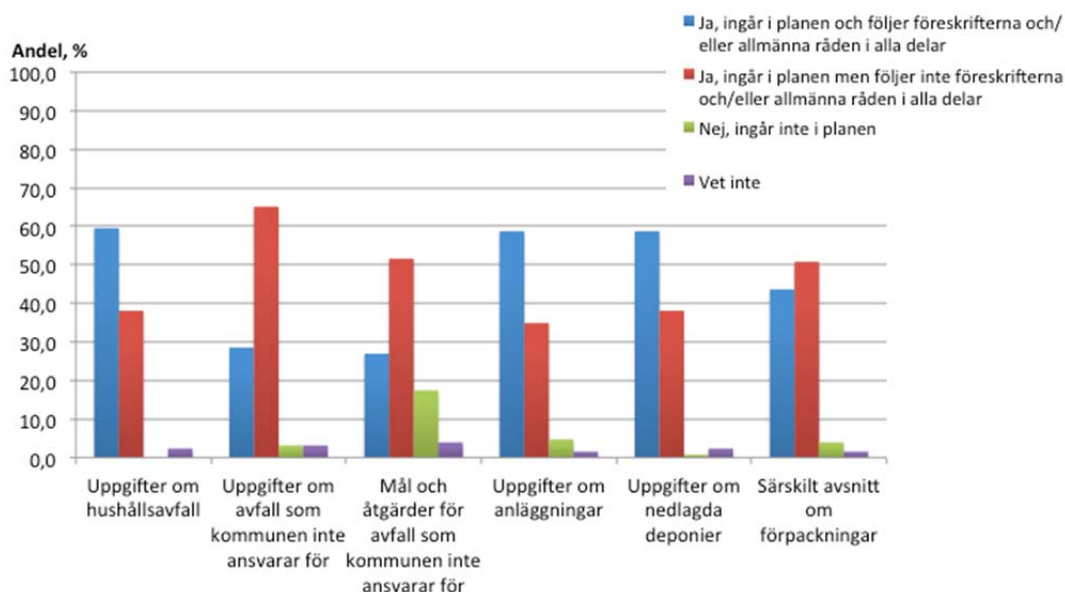
Figur 5 Har avfallsplanen tagits fram i samarbete med andra kommuner? (Fråga 4)

2.5 Innehåll i avfallsplanen

Naturvårdsverkets föreskrifter innehåller flera direkta krav på innehåll i en kommunal avfallsplan, exempelvis att planen ska innehålla *uppgifter om hushållsavfall*. Några av kraven på innehåll har utifrån projektgruppens erfarenheter av avfallsplanering i kommuner bedömts vara särskilt svåra att efterleva, varför frågor har ställts specifikt om dessa:

- Uppgifter om avfall som kommunen inte ansvarar för
- Mål och åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för
- Uppgifter om anläggningar
- Uppgifter om nedlagda deponier
- Ett särskilt avsnitt om förpackningar

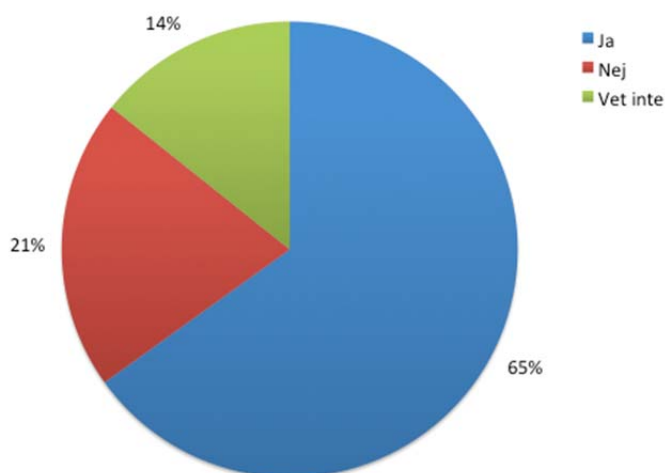
I stort sett alla avfallsplaner uppfyller i någon utsträckning nämnda krav på innehåll, med undantag för kravet på att avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för. Det är vanligt att avfallsplanerna innehåller efterfrågade uppgifter, avsnitt, mål och åtgärder men att kraven i föreskrifter och allmänna råd inte följs i alla delar. Detta gäller särskilt kravet på att planen ska innehålla uppgifter om avfall som kommunen inte ansvarar för.

Figur 6 Innehåller planen... (Fråga 9, 12, 15, 18, 21 och 24)

Kommuner som har tagit fram avfallsplanen i samarbete med andra kommuner har i större utsträckning än övriga kommuner avfallsplaner som innehåller både uppgifter om och mål/åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för.

Beträffande miljöbedömning och MKB framgår av svaren på undersökningen att 68 % av avfallsplanerna innehåller en MKB.

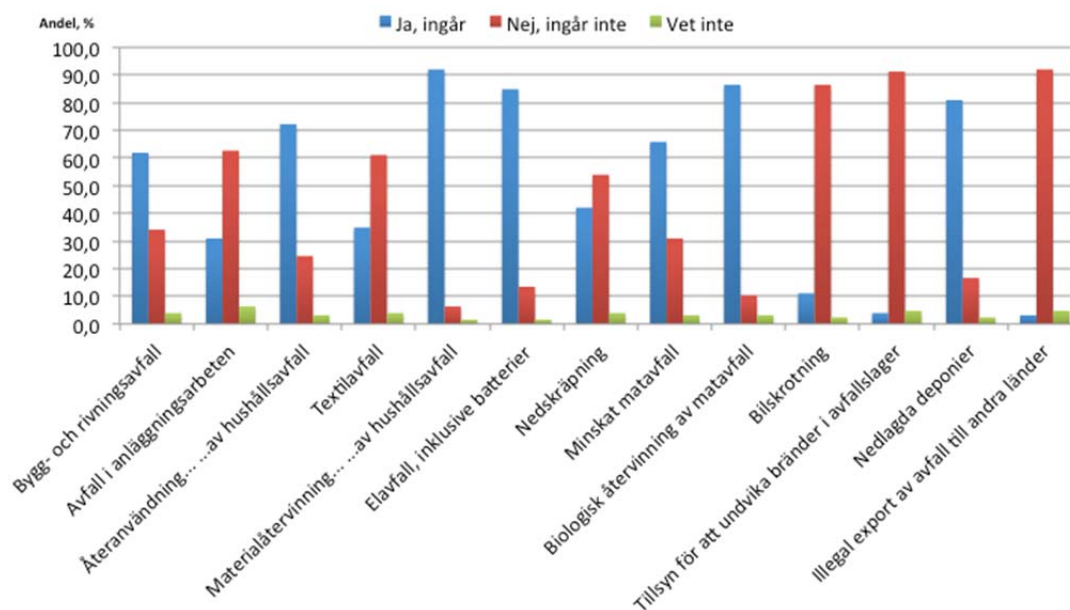

Figur 7 Har kommunen inom ramen för miljöbedömning av planen upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap 12 § Miljöbalken? (Fråga 6)

MKB upprättas av de mindre kommunerna (<20 000 invånare) som inte ingår i formaliserad regional samverkansorganisation i mindre utsträckning än av större kommuner eller kommuner som ingår i regionala organisationer (54 % respektive 68 %). Baserat på samlade erfarenheter av avfallsplanering i många kommuner bedöms det i många fall vara osäkert om MKB:n uppfyller Miljöbalkens krav på miljökonsekvensbeskrivning.

Den nationella avfallsplanen från 2012 är vägledande för många kommuner i avfallsplaneringen.

- I 80-90 % av kommunerna innehåller avfallsplanen mål och/eller åtgärder inom områdena materialåtervinning och insamling av hushållsavfall, elavfall inklusive batterier, biologisk återvinning av matavfall och nedlagda deponier.
- I 60-70 % av kommunerna innehåller avfallsplanen mål/och eller åtgärder inom områdena bygg- och rivningsavfall, återanvändning och förberedelse för återanvändning av hushållsavfall och minskat matavfall.
- I 30-40% av kommunerna innehåller avfallsplanen mål/och eller åtgärder inom områdena avfall i anläggningsarbeten, textilavfall och nedskräpning.

Figur 8 För vilka av dessa områden finns det mål och/eller åtgärder i kommunens avfallsplan? (Fråga 28)

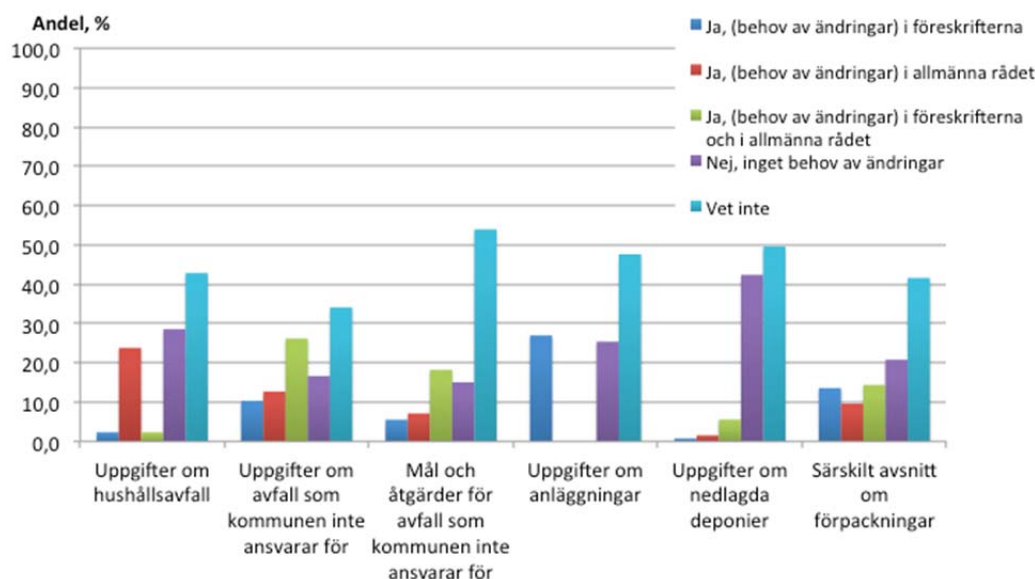
I avfallsplaner som beslutats 2012 eller senare bör det ha funnits en rimlig chans för kommunen att ta del av den nya nationella avfallsplanen. I dessa avfallsplaner är det ännu vanligare än i tidigare avfallsplaner att det finns mål och/eller åtgärder för bygg- och rivningsavfall, återanvändning och förberedelse för återanvändning av hushållsavfall, minskat matavfall, textilavfall och nedskräpning. Även mål/åtgärder om bilskrotning är vanligare i dessa planer men är ändå sammantaget mindre vanligt.

Mål eller åtgärder om tillsyn för att undvika bränder i avfallslager och illegal export av avfall till andra länder finns bara i några enstaka kommuners avfallsplaner.

Avfallsplanernas ambitionsnivå har inte kunnat utläsas av frågor och svar i enkäten.

2.6 Behov av ändringar i föreskrifter och allmänna råd

Nästan samtliga av de kommuner som har besvarat enkäten anser att det finns behov av ändringar i minst en paragraf i föreskrifterna och/eller tillhörande allmänna råd. För vissa paragrafer kan det vara upp till ca 40 % av kommunerna som anser att det finns behov av ändringar. För varje paragraf är det en stor andel, uppemot 50 %, som inte har någon uppfattning i frågan.

Figur 9 Anser du att det finns behov av ändringar i föreskrifter och/eller allmänna rådet beträffande... (Fråga 10, 13, 16, 19, 20 och 25)

Större kommuner (> 20 000 invånare) och kommuner som ingår i ett formaliserat regionalt samarbete har i större utsträckning än övriga kommuner en uppfattning i frågan.

De kommuner som har en uppfattning om behov av ändringar i föreskrifterna har lyft fram följande områden²:

- Uppgifter om avfall som kommunen inte ansvarar för (55 %)
- Mål och åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för (52 %)
- Uppgifter om anläggningar (52 %)
- Särskilt avsnitt om förpackningar (48 %)

De kommuner som har en uppfattning om behov av ändringar i allmänna rådet har lyft fram följande områden³:

- Uppgifter om avfall som kommunen inte ansvarar för (59 %)
- Mål och åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för (55 %)
- Uppgifter om hushållsavfall (46 %)
- Särskilt avsnitt om förpackningar (41 %)

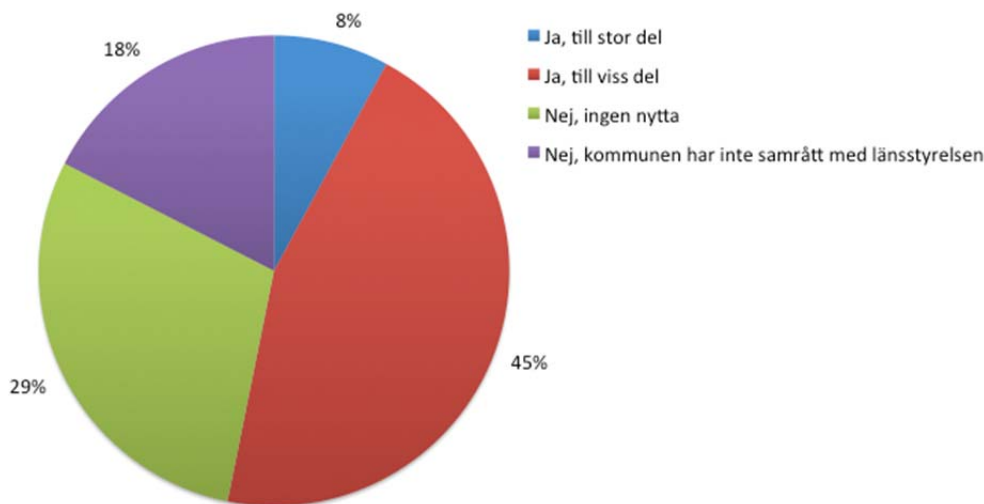
Av ovanstående framgår att kommunerna i störst utsträckning anser att det finns behov av ändringar i föreskrifterna och/eller allmänna rådet beträffande uppgifter om och mål/åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för.

² Angivna procentsatser avser andel av de kommuner som har en uppfattning.

³ Angivna procentsatser avser andel av de kommuner som har en uppfattning.

2.7 Samråd med länsstyrelsen

Ca 80 % av kommunerna har samrått med länsstyrelsen om avfallsplanen. Ungefär 2/3 av dessa kommuner har i någon utsträckning haft nytta av samrådet. Ungefär 10 % av de kommuner som har samrått med länsstyrelsen har haft stor nytta av samrådet.

Figur 10 Har kommunens samråd med länsstyrelsen varit till nytta för planprocessen och innehållet i avfallsplanen? (Fråga 7)

Kommuner som har tagit fram avfallsplanen i samarbete med andra kommuner har i mindre utsträckning än övriga kommuner samrått med länsstyrelsen (76 respektive 88 %). Kommuner som har tagit fram avfallsplanen i samarbete med andra kommuner uppger emellertid i större utsträckning än övriga kommuner att man har haft nytta av samrådet (70 respektive 61 %).

2.8 Kommunernas förslag på ändringar i föreskrifter och allmänna råd

I enkätundersökningen ombads kommunerna ge förslag på ändringar eller lämna andra kommentarer och synpunkter på ett urval specifika paragrafer enligt följande:

- Uppgifter om hushållsavfall enligt 3 § och allmänna rådet till denna paragraf.
- Översiktliga uppgifter om avfall som kommunen inte ansvarar för enligt 4 § och allmänna rådet till denna paragraf.
- Mål och åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för enligt 8 och 9 §§ och allmänna rådet till dessa paragrafer.
- Uppgifter om anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall enligt 5 §.
- Uppgifter om nedlagda deponier enligt 6 § och allmänna rådet till denna paragraf.

- Ett särskilt avsnitt om förpackningar och förpackningsavfall enligt 15 § och allmänna rådet till denna paragraf.

Mellan 10 och 40 fritextsvar har lämnats med synpunkter på respektive paragraf. En stor del av synpunkterna handlar om begränsningar och svårigheter till följd av att kommunen saknar rådighet över olika typer av avfall. Andra synpunkter handlar om hantering av statistik, indelning av avfallet i kategorier och nyttan med att redovisa vissa uppgifter i avfallsplanen. Avgränsningar och förtydliganden kring vilka uppgifter som ska redovisas samt råd kring framtagande av uppgifter efterfrågas. Sammanställning av vissa uppgifter föreslås av flera kommuner ske på regional eller nationell nivå. Förslag och synpunkter återges ordagrant, tematiskt grupperade, i Bilaga 2. Materialet är omfattande varför de mest återkommande eller på annat sätt intressanta synpunkterna sammanfattas i särskilda rutor.

2.9 Andra synpunkter från kommunerna

Andra synpunkter som kommunerna framfört genom fritextsvar rör bl.a. statistik, kommunikation, rådighet, MKB och länsstyrelsens roll. Exempel på synpunkter som framförts redovisas kortfattat i Bilaga 3.

2.10 Länsstyrelsens sammanställning

Länsstyrelsernas arbete med sammanställning av kommunala avfallsplaner och synpunkter på föreskrifter och allmänna råd har undersökts i en särskild enkät till länsstyrelserna. Av inkomna svar framgår att många kommunala avfallsplaner innehåller en bilaga med uppgifter till den sammanställning av kommunala avfallsplaner som länsstyrelsen ska göra. Ingen länsstyrelse har dock gjort någon sådan sammanställning och därmed inte heller någon analys av behandlingskapacitet.

Flera länsstyrelser ifrågasätter nyttan av att göra sammanställningar av kommunala avfallsplaner och analysera behandlingskapacitet på länsnivå mot bakgrund av att insamling och behandling av avfall inte följer länsgränserna och att uppgifterna i de kommunala avfallsplanerna avser olika tidpunkter. Exempel på andra synpunkter som framförs handlar om förtydligande om hur ofta avfallsplanerna ska sammanställas och vad sammanställningarna ska innehålla samt att ifrågasättande av krav på att kommunala avfallsplaner ska innehålla uppgifter om verksamhetsavfall och förpackningsavfall.

I Bilaga 4 presenteras en sammanställning av länsstyrelsernas svar.

3 Resultat från intervjuer

Representanter för ett urval av kommuner med olika förutsättningar intervjuades. Personerna har haft olika roller i avfallsplaneringsarbetet i kommunen och har därför speglat processen ur olika perspektiv.

Representanter från följande kommuner har intervjuats:

- Bergs kommun, Samhällsbyggnadsavdelningen
- Gästrike Återvinnare
- Kristianstads kommun, Kristianstads Renhållnings AB
- Nyköpings kommun, Tekniska divisionen
- Västerås stad, Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen
- Östra Smålands Kommunalteknikförbund

Intervjuerna har berört samtliga delar av föreskrifter och allmänna råd med fokus på områden där det vid enkätundersökningen framförts synpunkter och där behov av ändringar identifierats. Nedan görs en översiktlig tematisk redovisning, fritt sammanställt, av vad som framkommit vid intervjuerna:

- Det är viktigt att se **avfallsplanens syfte**, som enligt de intervjuade i huvudsak är att ta fram mål och åtgärder.
- De **faktauppgifter** som redovisas ska utgöra grunden för de mål och åtgärder som tas fram. Därför är det viktigt att kraven på innehåll i en avfallsplan omfattar de uppgifter som är nödvändiga, utifrån vilka mål och åtgärder kommunen tar fram. Kommunerna bör även reflektera över hur de förutsättningar som beskrivs i avfallsplanen är av betydelse för vilka mål och åtgärder som formuleras.

En uppgift om det avfall som kommunen ansvarar för och som flera av de intervjuade inte ser nyttan av är "var avfallet uppkommer", vilket är en uppgift som ska redovisas enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i en avfallsplan. Uppgiften kan inte redovisas annat än på en mycket övergripande nivå och nyttan av att redovisa uppgiften kan därför i praktiken anses vara begränsad.

Hur olika styrmedel, exempelvis information, används för att påverka avfallets mängd och sammansättning anser flera av de intervjuade är viktigt och bör redovisas i avfallsplanen.

När det gäller vilka faktauppgifter som ska redovisas i avfallsplanen så framförs synpunkten att det är viktigt att avfallsplaneringen fungerar även för de kommuner som har mindre resurser.

- Uppgifter om **avfallsmängder från företag** har i princip inte redovisats i de avfallsplaner som representeras av de intervjuade personerna och flera av dem menar att mål och åtgärder kan formuleras utan sådana uppgifter. Mätbara mål som avser mängder är dock svårt att formulera utan dessa uppgifter. Till nuvarande föreskrifter om innehåll i en avfallsplan finns ett allmänt råd om att redovisa mängder branschvis, vilket ifrågasätts.

Vid intervjuerna framkom exempel på kommuner som tagit sig an avfall från företag genom dialog under och efter framtagandet av avfallsplanen och som ser detta som ett viktigt sätt att påverka företagens avfallshantering, vid sidan av de möjligheter som ges med tillsyn och information. Några av de intervjuade framhåller att de övergripande målen kan formuleras så att de även kan anses gälla för företagets avfall och att det är viktigt att kommunicera ut detta.

- Uppgifter om eller mål/åtgärder för **avfall som kommunen ansvarar för som verksamhetsutövare** kan vara värdefullt att redovisa i avfallsplanen, särskilt om kommunen härigenom kan föregå med gott exempel och inspirera andra verksamhetsutövare. Ett exempel på styrmedel som nämns för att påverka detta avfall är möjligheten att ställa krav i upphandlingar. Uppgifter om mängder avfall som kommunen ansvarar för som verksamhetsutövare är för många avfallsslag ofta svårt eller omöjligt att ta fram och är av begränsad nytta, eftersom kommunen har full rådighet över att de åtgärder som beslutas avseende de egna verksamheterna verkligen genomförs.
- Intervjuerna bekräftar att nyttan med att redovisa **uppgifter om avfallsanläggningar** är begränsad. Vissa anläggningar är mer intressanta, t.ex. anläggningar som hanterar hushållsavfall, medan anläggningar som enbart hanterar avfall från enskilda företags egen verksamhet, inte är så intressanta.
- Kravet att i avfallsplanen redovisa uppgifter om **nedlagda deponier** enligt nuvarande föreskrifter om innehåll i en avfallsplan, medför att frågan tas upp i kommunens arbete och att detta kan bidra till att arbetet med nedlagda deponier hålls levande. Flera av de intervjuade menar att detta motiverar att uppgifterna sammanställs översiktligt och redovisas i planen samtidigt som det aktiva arbetet med nedlagda deponier bedrivs av andra delar av kommunen än avfallsverksamheten. Det finns inget krav någon annanstans i lagstiftningen på att uppgifter om nedlagda deponier ska sammanställas och redovisas särskilt.

- Samtliga kommuner har på olika sätt utgått från **de nationella miljö kvalitetsmålen** vid framtagande av mål, vilket är ett krav enligt nuvarande föreskrifter om innehåll i en avfallsplan. Även den nationella avfallsplanen har beaktats. De intervjuade är generellt positiva till ett allmänt råd om att beakta t.ex. den nationella avfallsplanen och det avfallsförebyggande programmet vid framtagande av mål och åtgärder. En av de intervjuade framhåller särskilt att det är viktigt att kommunen "tänker själv" och inte gör de nationella målen till lokala i alltför hög utsträckning.
- Flera av de intervjuade ser avfallsplaneringen som ett verktyg i arbetet med **förebyggande av avfall** och skulle gärna se ett allmänt råd kring detta.
- Vid intervjuerna understryks vikten av **uppföljning** av mål och åtgärder och att resultatet av uppföljningen återrapporteras till de som ansvarar för olika mål och åtgärder i avfallsplanen. Ett förslag på hur uppföljningen ska kunna ske regelbundet är att den integreras i kommunens arbete med t.ex. budget, miljöbokslut eller balanserade styrkort.
- Ett förslag som framförs är att kommunerna ska redovisa **kommunens organisation för avfallsplanarbetet** (d.v.s. vilka delar av kommunen som varit engagerade i genomförandet av avfallsplanen).

En erfarenhet som framkommer vid intervjuerna är att det är viktigt att alla i projektorganisationen förstår sin roll vid framtagandet av avfallsplanen. Annars finns en risk att representanter för exempelvis fysisk planering inte medverkar aktivt genom hela processen. Att engagera sig i en kommunövergripande plan bör inte enbart innebära att bevaka den egna förvaltningens intressen utan också att ha ett kommunalt helhetsperspektiv. En fördel med att arbeta med avfallsplanering i en mindre kommun och som framkommer vid intervjuerna är att det är nära till olika delar av kommunens organisation.

- Vid intervjuerna bekräftas behovet av vägledning kring **miljöbedömning och MKB**, för att detta ska tillföra avfallsplanen något. Syftet med miljöbedömning och MKB till just en avfallsplan kan behöva förtydligas liksom att både positiv och negativ miljöpåverkan ska beskrivas. Ingen av de intervjuade kommunerna har dock några konkreta förslag på vilken vägledning kring miljöbedömning och MKB som skulle behövas i de allmänna råden till föreskrifterna om innehåll i en avfallsplan.

- Intervjuerna bekräftar att **nyttan med att länsstyrelsen sammanställer avfallsplaner** bedöms vara mycket begränsad. Ett förslag som framförs är att länsstyrelsen istället använder de uppgifter som redovisats i tillstånden för olika anläggningar. Flera av de intervjuade anser att samråd med länsstyrelsen kan bidra till att avfallsfrågorna bättre tas tillvara i det regionala miljömålsarbetet och att de regionala, och även nationella, miljömålen bättre beaktas i de kommunala avfallsplanerna. En synpunkt är att det är bra att länsstyrelsen har kunskap om hur aktuella kommunernas avfallsplaner är. En annan synpunkt som framförs är att länsstyrelsen skulle kunna bidra till kommunernas avfallsplanearbete genom att inte enbart agera myndighet utan också ge råd eller ta initiativ till regionala projekt, vilket skulle kunna vara särskilt värdefullt för mindre kommuner med små resurser.
- Det konstateras av flera av de intervjuade att uppgifter om **avfall som omfattas av producentansvar** är viktiga för att skapa en helhetsbild över hanteringen av avfall från hushåll. Något som framkommer är det kanske skulle vara bättre att strukturera föreskrifterna enligt principen "avfall från hushåll" och "avfall från annan verksamhet" än baserat på ansvar, vilket är upplägget i nuvarande föreskrifter om innehåll i en avfallsplan.

Bilaga 1

Frågor och svarsalternativ i enkätundersökning om kommunal avfallsplanering

1. Vilket år beslutade fullmäktige den avfallsplan som gäller i kommunen?

2. Hur ofta följer kommunen upp målen (och de föreslagna åtgärderna) som finns i avfallsplanen?

- En gång om året eller oftare
- Mer sällan än en gång om året
- Har aldrig gjorts
- Vet inte

Om svaret på ovanstående fråga är "övriga funktioner", ange gärna vilka funktioner som varit inblandade här.

3. Vilka funktioner inom den kommunala organisationen har varit aktiva i arbetet med att ta fram avfallsplanen?

- Avfallshantering (förvaltning, bolag, förbund etc)
- Miljötillsyn
- Fysisk planering
- Övriga funktioner

4. Har avfallsplanen tagits fram i samarbete med andra kommuner?

- Ja
- Nej
- Vet inte

5. Har Avfall Sveriges "Handbok i kommunal avfallsplanering. Vägledning för ett framgångsrikt arbete. U2012:9" använts vid framtagande av avfallsplanen?

- Ja
- Nej
- Vet inte

6. Har kommunen inom ramen för miljöbedömning av planen upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap 12 § Miljöbalken?

- Ja
- Nej
- Vet inte

7. Har kommunens samråd med länsstyrelsen varit till nytta för planprocessen och innehållet i avfallsplanen?

- Ja, till stor del
- Ja, till viss del
- Nej, ingen nytta
- Nej, kommunen har inte samrått med länsstyrelsen

8. Om du har ytterligare synpunkter som du vill framföra om era erfarenheter av avfallsplanering, lämna dem gärna här (exempelvis något som fungerat extra bra alternativt varit problematiskt)

9. Innehåller planen uppgifter om hushållsavfall enligt 3 § och allmänna rådet till denna paragraf?

- Ja, ingår i planen och följer föreskrifterna och/eller allmänna råden i alla delar
- Ja, ingår i planen men följer inte föreskrifterna och/eller allmänna råden i alla delar
- Nej, ingår inte i planen
- Vet inte

10. Anser du att det finns behov av ändringar i 3§ och/eller allmänna rådet?

- Ja, (behov av ändringar) i föreskrifterna
- Ja, (behov av ändringar) i allmänna rådet
- Ja, (behov av ändringar) i föreskrifterna, Ja, (behov av ändringar) i allmänna rådet
- Nej, inget behov av ändringar
- Vet inte

11. Om du har några förslag på ändringar i 3 § och/eller allmänna rådet, lämna dem gärna här. Här kan du också lämna andra kommentarer om uppgifterna i planen enligt 3 §.

12. Innehåller planen översiktliga uppgifter om avfall som kommunen inte ansvarar för enligt 4 § och allmänna rådet till denna paragraf?

- Ja, ingår i planen och följer föreskrifterna och/eller allmänna råden i alla delar
- Ja, ingår i planen men följer inte föreskrifterna och/eller allmänna råden i alla delar
- Nej, ingår inte i planen
- Vet inte

13. Anser du att det finns behov av ändringar i 4 § och/eller allmänna rådet?

- Ja, (behov av ändringar) i föreskrifterna
- Ja, (behov av ändringar) i allmänna rådet
- Ja, (behov av ändringar) i föreskrifterna, Ja, (behov av ändringar) i allmänna rådet
- Nej, inget behov av ändringar
- Vet inte

14. Om du har några förslag på ändringar i 4 § och/eller allmänna rådet, lämna dem gärna här. Här kan du också lämna andra kommentarer om uppgifterna i planen enligt 4 §.

15. Innehåller planen uppgifter om mål och åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för enligt 8 och 9 §§ och allmänna rådet till dessa paragrafer?

- Ja, ingår i planen och följer föreskrifterna och/eller allmänna råden i alla delar
- Ja, ingår i planen men följer inte föreskrifterna och/eller allmänna råden i alla delar
- Nej, ingår inte i planen
- Vet inte

16. Anser du att det finns behov av ändringar i 8 och 9 §§ och/eller allmänna rådet?

- Ja, (behov av ändringar) i föreskrifterna
- Ja, (behov av ändringar) i allmänna rådet
- Ja, (behov av ändringar) i föreskrifterna, Ja, (behov av ändringar) i allmänna rådet
- Nej, inget behov av ändringar
- Vet inte

17. Om du har några förslag på ändringar i 8 och 9 §§ och/eller allmänna rådet, lämna dem gärna här. Här kan du också lämna andra kommentarer om uppgifterna i planen enligt 8 och 9 §§.**18. Innehåller planen uppgifter om anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall enligt 5 §?**

- Ja, ingår i planen och följer föreskrifterna i alla delar
- Ja, ingår i planen men följer inte föreskrifterna i alla delar
- Nej, ingår inte i planen
- Vet inte

19. Anser du att det finns behov av ändringar i 5 § ?

- Ja, (behov av ändringar) i föreskrifterna
- Nej, inget behov av ändringar
- Vet inte

20. Om du har några förslag på ändringar i 5 §, lämna dem gärna här. Här kan du också lämna andra kommentarer om uppgifterna i planen enligt 5 §.**21. Innehåller planen uppgifter om nedlagda deponier enligt 6 § och allmänna rådet till denna paragraf?**

- Ja, ingår i planen och följer föreskrifterna och/eller allmänna råden i alla delar
- Ja, ingår i planen men följer inte föreskrifterna och/eller allmänna råden i alla delar
- Nej, ingår inte i planen
- Vet inte

22. Anser du att det finns behov av ändringar i 6 § och/eller allmänna rådet?

- Ja, (behov av ändringar) i föreskrifterna
- Ja, (behov av ändringar) i allmänna rådet
- Ja, (behov av ändringar) i föreskrifterna, Ja, (behov av ändringar) i allmänna rådet
- Nej, inget behov av ändringar

23. Om du har några förslag på ändringar i 6 § och/eller allmänna rådet, lämna dem gärna här. Här kan du också lämna andra kommentarer om uppgifterna i planen enligt 6 §.**24. Innehåller planen ett särskilt avsnitt om förpackningar och förpackningsavfall enligt 15 § och allmänna rådet till denna paragraf?**

- Ja, ingår i planen och följer föreskrifterna och/eller allmänna råden i alla delar
- Ja, ingår i planen men följer inte föreskrifterna och/eller allmänna råden i alla delar
- Nej, ingår inte i planen
- Vet inte

25. Anser du att det finns behov av ändringar i 15 § och/eller allmänna rådet?

- Ja, (behov av ändringar) i föreskrifterna
- Ja, (behov av ändringar) i allmänna rådet
- Ja, (behov av ändringar) i föreskrifterna, Ja, (behov av ändringar) i allmänna rådet
- Nej, inget behov av ändringar
- Vet inte

26. Om du har några förslag på ändringar i 15 § och/eller allmänna rådet, lämna dem gärna här. Här kan du också lämna andra kommentarer om uppgifterna i planen enligt 15 §.

27. Ange här om du anser att det finns behov av ändringar i övriga paragrafer i föreskrifterna och allmänna råden till dessa, och eventuella ändringsförslag. Ange också om du har förslag på andra uppgifter som bör ingå i planen.

28. För vilka av dessa områden finns det mål och/eller åtgärder i kommunens avfallsplan? (Ja, Nej, Vet inte)

- Bygg- och rivningsavfall
- Avfall i anläggningsarbeten
- Återanvändning och förberedelse för återanvändning av hushållsavfall
- Textilavfall
- Materialåtervinning och insamling av hushållsavfall
- Elavfall, inklusive batterier
- Nedskräpning
- Minskat matavfall
- Biologisk återvinning av matavfall
- Bilsrotning
- Tillsyn för att undvika bränder i avfallslager
- Nedlagda deponier
- Illegal export av avfall till andra länder

29. Om du har kommentarer och synpunkter angående målen och åtgärderna för dessa områden i kommunens avfallsplan, lämna dem gärna här.

Bilaga 2

Synpunkter på föreskrifter och allmänna råd

Uppgifter om hushållsavfall enligt 3 § och allmänna rådet till denna paragraf

Sammanfattning:

- Indelning i avfallskategorier samt definitioner och begrepp: Småbatterier, textil, plast, elavfall, grovavfall och kärl- och säckavfall är exempel på avfallsslag där synpunkter har framförts på t.ex. definitioner, benämningar eller behov av finare indelning.
- Avfall Web nämns som en möjlighet för att tillgängliggöra och hämta statistik för exempelvis jämförelser och sammanställningar. Krav på innehåll i en avfallsplan samt indelning enligt Avfall Web föreslås harmonieras.
- Risken för att kraven på innehåll i en avfallsplan orsakar alltför omfattande dokument tas upp. Exempelvis rekommenderas en kortfattad nulägesbeskrivning.

Indelning i avfallskategorier

- Småbatterier borde kategoriseras under producentansvar istället för med hushållsavfall. Grovavfall består av flera olika avfallsslag som man kanske skulle specera upp mer för att få en överblick vad som kan sorteras mer.
- Varför är småbatterier med? Inte kommunens ansvar som de övriga punkterna.
- "Nya" avfallsfraktioner som textil och plast utanför producentansvaret bör tas med.
- Uppdatera listan över grupperna. Man ska redovisa batterier, men exempelvis inte elavfall. För att det ska vara enkelt anser jag att även förpacknings- och tidningsmaterial samt övrigt producentansvarsmaterial bör vara med här i en och samma lista.
- Vore lämpligt att göra indelningen i enlighet med Avfall Sveriges Avfall Webb. Annars: Exv varför ha småbatterier för sig självt? Det ingår ju i farligt avfall...
- Frågor till varför just småbatterier lyfts ut från farligt avfall.
- Ordningen på uppräknat hushållsavfall är ologisk - borde justeras så att grupp tillhörigheten tydliggörs.
- Punkt 7: småbatterier ingår i producentansvaret och bör flyttas till §4 samt ingå som en del i el-avfallet. Redovisning av el-avfall utan producentansvar, i den mån separat insamling sker, bör dock under punkt 7. Dvs byt namn på punkt 7 från småbatterier till elektriskt och elektroniskt avfall utan producentansvar.
- Textilavfall saknas.

- Bygg- och rivningsavfall saknas.
- Gruppindelningen är något ologisk och svår att förstå anledningen till. Matavfall är säck- och kärlavfall men finns sedan som en egen grupp också. Borde i så fall även finnas en för brännbart/restavfall eller är det man menar med säck- och kärlavfall. Småbatterier finns med men inte elektronikavfall, vad är anledningen till detta? Vad ingår i farligt avfall, även batterier kan vara farligt avfall.
- Jag tycker att man skall ta bort punkt 7. småbatterier ur allmänna råden då de i dag har producentansvar.
- För grov indelning av avfallsfraktionerna, Grovavfallet bör t ex delas in mer för att jämförbara svar ska kunna erhållas från kommunerna, Samma sak med farligt avfall.
- Matavfallet bör räknas separat om det inte är blandat och går som brännbart. Grovavfall bör om möjligt delas i olika delar. Idag behandlar vi olika typer av grovavfall på olika sätt.

Definitioner och begrepp

- Jag tycker att begreppet kärll- och säckavfall ska ses över.
- Komplettera med återanvändning definitionen för hushållsavfallsliknande måste bli tydligare.
- Kärll- och säckavfall bör byta benämning till restavfall då det är den totala mängden restavfall som är intressant och titta på och inte bara den som samlas in i kärll och säck.
- Punkt 6, Farligt avfall, är ett vitt begrepp som riskerar att tolkas olika av olika kommuner.
- Tydliggöra vad som avses med farligt avfall - är det inklusive elavfall förutom småbatterier?
- Ändra småbatterier till batterier. Vad jag förstätt så kommer man framöver inte att dela upp det i småbatterier och batterier utan benämna det batterier.
- Specificering av grovavfall och ev säck-/kärllavfall.
- Definitionen av kärll- och säckavfall känns gammalmodig. En ny definition som bara räknar in det brännbara hushållsavfallet.
- Definitionen av grovavfall bör göras tydligare.
- Bra om punkt 5 förtydligas att det är med slam från enskilda avlopp som avses (det är det som är hushållsavfall, slam från kommunala reningsverk är inte hushållsavfall).
- Punkt 2: Grovavfall: Det vore bra om det förtydligas vad detta avser. Avses samtligt insamlade fraktioner vid ÅVC, eller bara överstora produkter som inte får plats i sopkärlet? Sorteringen vid återvinningscentralerna sker idag i en rad fraktioner som inte per definition är grovavfall (överstora produkter som inte får plats i sopkärlet) eller avfall med producentansvar, det rör sig om skrot, gräsklipp, porslin, användbara saker, textilier mm. Beskrivande text

är lämplig. Det bör även övervägas om texten ska bytas till "övrigt insamlade avfallsfraktioner" istället samt placeras sist i listan.

Hantering av statistik, detaljeringsnivå, källor

- Uppgifter på hur det ser ut i dag kan lätt hämtas från avfall Web. Det är lätt att detta blir den tunga delen i planen (beskriva hur det ser ut idag).
 - I mängder för grovavfall kan det vara svårt med småföretag som lämnar grovavfall på ÅVC:er.
 - Man bör se över att föreskrifter och allmänna råd verkligen stadfäster krav som är så enkla i sin hantering så att avfallsplanen kan vara ett levande dokument som har en praktisk betydelse i kommunernas miljöarbete. Därför vore det bra att så långt möjligt ge förutsättningar till att avfallsplanen (eller kanske hellre, kraven på någon form av avfallsplanering) blir så bantad som möjligt. Härvid bör man t.ex. se över möjligheterna till att exempelvis Avfall Sveriges statistikverktyg Avfall Web kan utgöra en dokumentation som är tillfyllest när det gäller exempelvis insamlingssystem och avfallsmängder m.m. Mycket av formalia och statistik, som vi i länet har rangerat in i avfallsplanedokumentet utgör ändå endast en ögonblicksbild. Utvärdering och analys bör kunna göras snabbt och löpande av både kommuner och myndigheter, varför man bör kunna diskutera att tillhandahålla Avfall Web för länsvis och nationell uppföljning. Därvid kan man genom successiva samråd med Avfall Sverige och dess kommuner snabbt få genomslag för sådana förändringar i typ av dokumentation och analysmöjligheter som man ser vore av godo.
- Kraven i §§ och råd bör också stödja arbetet med avfallshierarkin, såtillvida är redan Avfall Web mer avancerat än 3§, eftersom vi redan redovisar mängder avfall till tex materialåtervinning, redovisningsmöjligheterna har ständigt förbättrats de senaste åren.

Struktur

- Nulägesbeskrivningen bör vara kortfattad och helst ligga i en bilaga. I planen är det viktigare att sätta mål, identifiera differensen och föreslå/besluta vad som ska göras.

Övrigt

- Allmänna råd kring elektronik saknas

Översiktliga uppgifter om avfall som kommunen inte ansvarar för enligt 4 § och allmänna rådet till denna paragraf

Sammanfattning:

- Många ifrågasätter att kommunen i sin avfallsplan ska redovisa uppgifter om avfall som man saknar rådighet över.
- Tillförlitligheten i uppgifter som kommunen hämtar från t.ex. FTI och olika verksamheter ifrågasätts, bl.a. utifrån att hanteringen inte följer kommungränserna och att en del avfall från verksamheter tas emot som hushållsavfall.
- Arbetet med sammanställning av uppgifterna är tidskrävande.
- Någon efterfrågar råd kring hur uppgifterna ska tas fram.
- Den föreslagna branschvisa indelningen av redovisningen av avfall som kommunen inte ansvarar för är svår.
- Någon undrar vem som ansvarar för att arbeta med att verksamheternas avfall minskar.

Möjlighet att få fram uppgifter, hantering av statistik, detaljeringsnivå, tillförlitlighet

- Mycket svårt att få fram korrekta mängder för olika typer av verksamhetsavfall. Risk att missvisande siffror publiceras eftersom kommunen sällan eller aldrig har en helhetsbild över detta. Det bör räcka med en översiktlig beskrivning av dominerande och viktiga avfallstyper.
- Det är väldigt svårt att få tag på uppgifter om verksamhetsavfall och om detta ska finnas med så vore det bra att kunna få dessa uppgifter av t.ex. länsstyrelsen.
- Problematiskt har varit de statistikuppgifter som hämtas från FTIAB som visat sig vara helt uppåt väggarna galet. Från det ena året till det andra svänger FTI:s redovisade resultat 20% upp för ett materialslag och 20% ner för ett annat. Nästa år är det tvärs om. UTAN att förutsättningar eller information ändrats över huvud taget!
- Även stora svårigheter med kommunens eget verksamhetsavfall. Utspridda förvaltningar. Varierande kärstorlekar. Volym och inte viktuppgifter. Fyllnadsgrad som varierar från 110% till 60%....
De enda statistikuppgifter som är bergsäkra är hushållens avfall som alltid vägs. Både vad gäller sopbilar och avfall till återvinningscentraler.
- Är svårt att få tag på dessa uppgifter eftersom företagen kan anlita så många olika aktörer. Frågan är också till vilken nytta som vi tar fram dessa uppgifter som vi ändå inte har någon styrning över.
- Det är svårt att få fram vilket och hur mycket avfall som finns i kommunen som inte kommunen har ansvar för.

- Flera avfallsslag är omöjliga vad gäller uppkomna mängder. För några är sammanställningen väldigt tidskrävande. Exv: Samlad kunskap om Bygg- och rivningsavfall saknas. Farligt avfall från verksamheter har tillsynsmyndigheten uppgifter om men sammanställning saknas.
- Inte rimligt att kommunen ska ta fram siffror från producentansvarsorganisationerna. De ska redovisa själva.
- Detta är en för kommunerna omöjlig uppgift att klara av då en mycket stor del av allt avfall uppkommer i verksamheter som inte omfattas av krav på års- eller miljörapport och att avfall också transporteras till anläggningar utanför den egna kommunen.
- Svårt att få fram siffror om insamlade mängder verksamhetsavfall.
- Denna information är svår att ta fram (se svar tidigare fråga) men har i dagsläget inget lösningsförslag.
- Det behöver förtydligas hur dessa uppgifter ska tas fram, om de ska tas fram. Är det tillsynsmyndigheten som i samband med tillsyn ska kräva in dessa? Avfallsplanen är idag oftast ett dokument för hushållsavfallets hantering i praktiken, och den del av kommunen som ansvarar för detta har inget ansvar för verksamhetsavfall. För kommunens tillsynsmyndighet är, utifrån min erfarenhet, inte så engagerad i dessa frågor eftersom de behöver prioritera sin verksamhet och då kommer avfallshantering inte högst när det gäller miljöproblematik/politiska prioriteringar.

Däremot är frågan viktig, det finns sannolikt många verksamheter som inte har traditionell miljöfarlig verksamhet som slänger stora mängder avfall men som inte ifrågasätts av någon myndighet för den enda regel de bryter mot är hänsynsreglerna.

Den viktigaste frågan skulle jag säga är: vem har ansvaret att arbeta med verksamhetsutövarnas avfall, att verka för att det minskar? Har någon tydligt ansvaret, befogenheterna och det tydliga uppdraget att arbeta med detta är det bra att ha med det i planen, annars saknar det relevans.

- Schablonmässiga siffror blir svåra ex däckinsamling och FTI (som inte särskiljs mellan småkommuner som vår). Tillståndspliktiga verksamheter borde ha krav att registrerar sin verksamhet och dess uppkomna avfall i ex webbportal som man som kommun kan hämta statistik ifrån istället för att manuellt kräva in datat via tillsyn etc.
- Det är väldigt svårt om inte omöjligt att ha uppgifter om dessa avfallsslag. Vi som kommun kan inte veta vilka flöden som finns i de flesta fall. Kraven på redovisning måste anpassas till möjlighet att faktiskt samla in uppgifterna.
- Avfall med producentansvar:

I vår avfallsplan ingår de uppgifter som varit möjliga att få tag på efter kontakt med respektive producentorganisation. Många har i ett antal fall varit svåra att få tag i, tex för träförpackningar, bilar etc (i

kommande planer kommer även insamlad mängd läkemedel innebära en utmaning).

När det gäller omhändertagandet av materialen går det i flertal av fallen att få reda på första ledet, dvs vilken anläggning materialet levereras till för materialåtervinning. Men det är mycket besvärligt att få tag i hur stor del av det levererade materialet som verkligen går till materialåtervinning, energiåtervinning och deponi.

- Det är svårt för en kommun att planera och finna underlag för avfallsslag vi saknar information om. Det är möjligt att Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund sitter på mer information men detta är inget vi har ett samarbete kring idag.
- Mycket svårt att samla in uppgifter om avfallsmängder från verksamheter som ej är tillstånds- eller anmälningspliktiga och därför inte lämnar miljörapport.
- Det borde räcka att skriva översiktligt om verksamhetsavfallet.
- Vår avfallsplan är gammal, men jag anser att man bör kräva bättre och mer tillförlitlig statistik från producentansvars kollektivet.
- Finns ingen möjlighet för kommunerna att sammanställa siffrorna för verksamhetsavfall på ett relevant sätt. Större verksamheter går det att få in siffror från men mindre är mer eller mindre omöjligt till en rimlig arbetsbelastning.
- De uppgifterna är det tveksamt om kommunen ska behöva lägga tid på, de finns ju hos producenterna.
- Ni behöver fundera igenom syftet med att kommunerna ska sätta upp mål och åtgärder för verksamhetsavfallet särskilt som det är i princip omöjligt att utan gigantiska resurser följa upp verksamhetsavfallet (se bilaga utredning om verksamhetsavfall som genomförts i Göteborg som skickades i juni 2014).
- Svårt uppskatta verksamhetsavfall
- Avfallsverksamheterna har inga uppgifter om detta avfall. Inte heller tillsynsmyndigheterna. Kan man inte ta in detta via SCB i den statistik de kräver från näringslivet. Producenterna bör redovisa sina uppgifter själva.

Indelning i avfallskategorier

- Verksamhetsavfall branschvis är omöjligt. Vi har försökt olika sätt att få fram den informationen men mindre företag har ingen susning om hur mycket avfall de genererar, speciellt inte om de gör jobb ute på fältet. De som genererar avfallet på ett ställe har betydligt bättre koll.
En exempelfil kan vara bra här, vad avses vara med? På vilket sätt kan man lägga upp.
- Denna del bör utgå helt då det inte är rimligt att en kommun ska kunna ha kontroll, ens översiktligt, över och redovisa avfallshanteringen i 19 olika branscher!
- Det är oerhört svårt att få fram den information som behövs för att

kunna redovisa verksamhetsavfallet enligt den indelning som föreslås. Eftersom kommunen har svårt att påverka/styra detta avfall är det inte värt den tid som krävs för att ta reda på dessa uppgifter. Det borde räcka med att beskriva verksamhetsavfallet på ett mer övergripande sätt.

- Uppdelning efter bransch enligt allmänna rådet är för detaljerad och överensstämmer inte med paragraf 4 där det står att det ska vara översiktliga uppgifter.

Rådighet, typ av uppgifter som ska redovisas

- Verksamhetsavfall bör lämnas utanför avfallsplanen då kommunen saknar rådighet över detta.
- Det är svårt att ha en helhetsbild av avfallsmängderna inom kommunen när verksamheter inte har en skyldighet att redovisa uppgifter om detta till kommunen. Det kanske skulle ligga på en regional avfallsplan.
- Kommunen kan inte påverka avfall som inte är deras ansvar. Miljö har uppgifter om verksamheter som är tillstånds/anmälningsskyldiga och har koll på deras mängder. Detta blir snabbt inaktuellt.

Intressant vore att alla får veta vad kommunen betalar för att ta hand om producenternas förpackningar, ex plockanalys.

- Väldigt svårt att få in statistik för det avfall kommunen inte ansvarar för. Den statistik får in är svår att jämföra då verksamheter benämner samma typ av avfall olika.
- Svårt att få fram uppgifter för avfall som kommunen inte ansvarar för då företagen inte har eller vill uppge uppgifter, inte sorterar och avfall transporteras över kommungränserna. Det behövs tydligare krav på verksamheter runt avfallshanteringen.
- Sedan all avfallsstatistik som kommun eller avfallsbolag inte själv har rådighet över. Om man inte kan lita på underlaget skulle man hellre vilja utelämna det helt.
- Nyttan av uppgifterna är också mycket tveksam då vare sig kommun eller länsstyrelse i nämnvärd omfattning kan påverka kapaciteten hos behandlingsanläggningar. Detta regleras helt av marknaden.
- Svårigheter att få fram uppgifter om verksamhetsavfallet. Det här bör istället redovisas på nationell nivå.
- Dessa uppgifter borde istället sammanställas på regional eller ännu hellre på nationell nivå.
- Varför ska kommunen redovisa uppgifter som de inte har rådighet över??
- Svårt att redovisa något man inte har rådighet över
- Det är inte helt lättarbetat att i en mindre kommun har resurser för att kunna få fram uppgifter om verksamhetsavfall idag. Förr om åren hade kommunen en mer central roll i all avfallshantering men idag har vi en begränsad roll vad gäller verksamhetsavfall. Det vore önskvärt om

de kommunala avfallsorganisationernas ansvar för att redovisa verksamhetsavfall i avfallsplanen ströks eller flyttades över till tillsynsmyndigheterna.

- Verksamhetsavfall har vi inte alls samma insyn i och kan endast ge en mycket översiktlig bild av hur det återvinns och bortskaffa. Verksamhetsavfall bör brytas ur den kommunala avfallsplanen.
- Känns som att man skjuter lite i mörkret här, det blir ju en beskrivning av något som man inte har koll på.
- Vi har bara rapporterat den mängd som vi får in till vår avfallsanläggning. I och med att vi i princip bara kan få siffror från de som lämnat miljörapport så går det inte att få en heltäckande bild av hur avfallsflödena i kommunen ser ut. Vi har skrivit att vår insyn och statistik över mängder, sammansättning och hantering av verksamhetsavfall till viss del är begränsad och att vi därför valt att endast redovisa den mängd som vi själva tar hand om.
- Svårt att få fram uppgifter om mängder avfall som kommunen inte ansvarar för.
- Man bör verkligen ställa sig frågan om det är adekvat att ställa redovisningskravet till kommunerna när det gäller verksamhetsavfall och varför det ska inkluderas i den kommunala avfallsplanen. Kommunerna har till största delen inte rådighet över detta avfall eller tillgång till underlagen.
- För kommunerna Mora, Orsa och Älvdalen har grova bedömningar gjorts utifrån uppgifter från tillståndspliktiga anläggningar samt genom vissa branschkontakter, men frågan är varför denna statistikinsamling och analys ska göras av kommunerna.

Det bör hellre ställas branschvisa krav så att det kan ske statistikinsamling på nationell nivå och länsvis. Sälunda ställs exempelvis krav på producentansvaret, som ger statistik riks- och länsvis samt kommunvis. Länsstyrelserna och NV har tillgång till statistik via SMP. Nya krav kan utformas för viktiga branscher som inte täcks in idag, t.ex. efter den prioritering som den nationella avfallsplanen ger.

Däremot kan man fundera på hur analys och utvärdering ska göras och hur återkoppling till alla berörda ska ske av all den statistik man kräver in. Länsvisa samråd och diskussioner där länsstyrelse, kommuner och olika branscher är företrädare är av godo för att fånga upp skeenden och mönster.

Naturvårdsverket och länsstyrelser bör ha ett större ansvar för denna fråga.

- Det är svårt att samla in uppgifter över avfall som kommunen inte ansvarar för. Kunde bli tydligare på vilken nivå och hur vi ska redovisa detta.

Övrigt

- Insamling av material med producentansvar bör föras över till kommunerna.

Mål och åtgärder för avfall som kommunen inte ansvarar för enligt 8 och 9 §§ och allmänna rådet till dessa paragrafer

Sammanfattning:

- De flesta ifrågasätter att kommunen i sin avfallsplan ska sätta mål och åtgärder för avfall som man saknar rådighet över. Någon skriver att kommunen isåfall bör få ställa krav på verksamheterna för att kunna styra deras avfall till önskad behandling.
- Flera föreslår att avfall som kommunen inte ansvarar för ska hanteras på regional eller nationell nivå.
- Någon föreslår att den kommunala avfallsplanen bör omfatta sådant avfall som hamnar i kommunens system.
- Tillsyn och information nämns som de verktyg kommunen har för att påverka verksamheterna. Någon önskar att de allmänna råden ska ge exempel på vad kommunen kan göra konkret.

Möjlighet att få fram uppgifter, geografiska begränsningar

- Det är helt omöjligt att redovisa siffror per kommun i en helt sammansatt region som Stockholmsregionen är. Vi fick istället redovisa detta i en bilaga som avser hela regionen. Här saknas statistik eller är mycket svår att få tag i.
- Avfall från verksamhet etc

När det gäller avfall från verksamheter (vilket utgör de största avfallsmängderna i samhället och därmed även borde ha ett stort fokus i avfallsplanen) är det mycket svårt att få en bild över hur mycket olika branscher producerar. Uppgifter från anläggningar med miljötillstånd går att få fram via miljörapporter. Summan av inkomna mängder till behandlingsanläggningar med miljötillstånd ger en något bättre hänvisning, men då främst nationellt. Lokalt blir detta mycket svårt då mottagningen vid dessa anläggningar har sitt ursprung från en större yta än den geografiska yta som de kommunala avfallsplanerna var för sig täcker in. I denna punkt kan man tydligt skönja att lagstiftningen kom på plats i en annan tid då den kommunala soptippen i stort sett var det enda omhändertagandet, både för avfall från hushåll och från verksamheter och kommunen hade därmed i praktiken stor rådighet över materialet. Syftet med avfallsplanen är att ha strategier och för framtidens utmaningar ska lösas inom avfallsbranschen. Detta gör att man kan fundera över hur stora geografiska ytor en effektiv avfallsplan bör täcka, är det nationellt, regionalt eller på kommunal nivå man bäst kan påverka detta.
- En svårighet som vi ser idag är att få rättvisande underlag på avfallsmängderna från framförallt små företag varav en del lämnar verksamhetsavfallet på ÅVC som privatpersoner. I statistiken redovisas det då som avfall från hushåll fast det egentligen är verksamhetsavfall. Vad kan göras för att underlätta för dem / få dem att lämna på rätt sätt?

Rådighet, möjliga styrmedel, kravet på redovisning i avfallsplanen

- Bör lämnas utanför avfallsplanen då kommunen saknar rådighet över detta.
- Det är en tillsyns fråga, ingår det inte naturligt i tillsynen, så varför ska det stå med? (Jag jobbar inte på tillsyn så jag kan vara fel ute)
- Ta bort att det ska in i den kommunala avfallsplanen. Passar bättre i en regional plan.
- Svårt med avfall som kommunen inte ansvarar för.
- Svårt att sätta mål och åtgärder när vi ändå inte kan styra eller bestämma över avfallet. Antingen bör kommunerna få hela ansvaret eller så får ansvaret ligga hos någon annan, tex länsstyrelsen.
- I fråga om avfall som inte omfattas av kommunens ansvar har vi i Norrköping valt att koncentrera oss på kommunens egen verksamhet eller sådana avfallsströmmar där kommunen har en reell möjlighet att påverka.

Avfallshantering i verksamheter bör istället regleras genom lagstiftning, tillståndsprovning, tillsyn och nationell avfallsplanering.

- Om kommunen ska sätta mål och åtgärder behöver kommunen få ställa krav på verksamheter för att kunna styra verksamhetsavfallet mot önskvärda behandlingar tex rötning med biogasutvinning.
- Det är inte helt optimalt att kommunen skall sätta upp mål för något som den inte ansvarar för. Det blir svårt att styra mot målen om vi inte kan påverka genom föreskrifter, taxor, insamlingsystem eller behandlingsmetoder.
- Av ett tjugotal mål i vår avfallsplan handlar ett mål om detta, att tillsynsmyndigheten ska informera verksamhetsutövare om hur de ska hantera sitt avfall och sitt farliga avfall.

Tillsynsmyndighetens engagemang i avfallsplanens mål för verksamhetsavfall är låg. Om det beror på att man bedömer det som en liten miljöfråga i vår kommun kanske det är OK.

- Lagstiftaren bör fundera över vad avfallsplanen ska ha för syfte när det gäller verksamhetsavfallet.
- Blir lite luddigt eftersom vi inte styr över målen. Kan ha planer men i små organisationer blir extern avfallshantering lägprioriterat.
- Det behöver bli tydligare vad faktiskt avfallsplanen ska behandla och det ska vara konsekvent. Bättre att avgränsa avfallsplaneringen till det som kommunen har kontroll över. Meningslöst att ställa krav på den fria marknaden eftersom de inte behöver följa dem. Vi föreslår olika åtgärder för att uppmuntra och informera om bra avfallsbehandling men kan inte göra så mycket mer.
- Verksamhetsavfall har vi inte alls samma insyn i och kan endast ge en mycket översiktlig bild av hur det återvinns och bortskaffa. Verksamhetsavfall bör brytas ur den kommunala avfallsplanen.

- Minskade avfallsmängder och återanvändning

En av de stora utmaningarna att verka för i avfallsplaner idag är minskade mängder och återanvändning. När det gäller minskade mängder är detta något som var och en, både privatpersoner och verksamheter har ansvar för. Kommunens rådighet och därmed praktiska åtgärder sträcker sig därmed till det avfall som de själv ger upphov. Kommunen har därutöver ett informationsansvar till privathushållen via det kommunala renhållningsmonopolet samt visst informationsansvar i samband med tillsyn av verksamheter. Men de stora delarna av arbetet, det faktiska utförandet av åtgärder ligger utanför den kommunala ansvarssfären. Även detta talar för en mer regional eller nationell syn på avfallsarbetet, där arbetet kan ske mer enhetligt med företag spridda över landet, via branschorganisationer etc. Lokalt kan detta behöva stöttas med tillsyns- och informationsinsatser.

- Tillsynen är lagstadgad och tillsynen av farligt avfall är prioriterad. Detta arbete pågår oberoende av avfallsplanen.
- Svårt för kommunen att besluta om mål när kommunen inte kan påverka utövaren.
- Det kan dock kännas som att målen blir väldigt diffusa och därmed verkningslösa när kommunen ändå inte har rådighet över detta avfall annat än genom tillsyn.
- Till stora delar gäller samma kommentarer här gällande verksamhetsavfall, att man måste rannsaka grunden, effektiviteten och nyttan med att rikta kraven till kommunerna i §§ gällande avfallsplan. Angivande av mål och åtgärder förutsätter att man lyckas etablera en frivilligt positiv inställning från olika branscher att delta som ansvarig för en åtgärd och det finns en risk för tandlöshet i slutändan.

Är det hellre länsstyrelsen som bör ha en koordinerande roll för utvecklingsarbetet i enlighet med nationella miljömål?

Tex bör lämplig hantering och behandling av olika typer av avfall hellre vara föremål för en rikstäckande koncensus, eller lagkrav, än en kommunal angelägenhet. I slutändan är det ändå ekonomiska förutsättningar som avgör om och vilka typer av behandlingsanläggningar som kan finnas i en region.

Krav på hur tillsynen ska agera kan likaledes regleras på annat håll eftersom varje kommun tar fram tillsynsplaner och har en länsvis tillsynsvägledning.

- Svårt att hantera utan rådighet.
- Avfallsbranschen förändras ständigt. Svårt att sätta mål för näringslivet. I Uppsala kommun har inte tillsynsmyndigheterna några uppgifter som kan vara till nytta i AP. Miljötillsynen bör hantera dessa frågorna.

Typ av avfall som avses och vad som kan göras

- För jämförligt avfall, förpackningar/tidningar och elektronik är det naturligt att ha med eftersom vi har ansvar för det jämförliga och det andra även hamnar i våra system. Tydliggör vilket avfall som åsyftas, det är väl knappast rent verksamhetsavfall som vi ska sätta mål för, eller?
- Kan gärna bli tydligare med exempel på hur detta ska göras. Ge gärna ett fiktivt exempel som det går att inspireras av.
- Vi tycker att de allmänna råden ska innehålla exempel på vad kommunen och verksamheter kan göra konkret för att minska mängden avfall och avfallets farlighet även hos verksamheter.

Övrigt

- Planerna blir övergripande och av strategisk karaktär. Det är inte ovanligt att ansvarsfördelningen skiftar över åren och den politiska viljan styr hur mycket resurser som ska användas. Men strategier och prioriteringar är viktiga.
- Konsult höll i uppdraget och jag förutsätter att alla krav uppfylldes
- Mål och åtgärder för farligt avfall finns men avfallsplanen innehåller ej tillsynsplan

Uppgifter om anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall enligt 5 §

Sammanfattning:

- Många ifrågasätter nyttan med att redovisa uppgifter om anläggningar i avfallsplanen.
- En del föreslår avgränsningar till exempelvis B-anläggningar, behandlingsanläggningar eller anläggningar som bedöms vara viktiga för kommunens avfallsbehandling.
- Andra avgränsningar som föreslås avser vilka typer av uppgifter som ska redovisas, exempelvis föreslår flera kommuner att uppgift om kapacitet inte behöver redovisas.
- Arbetet med sammanställning av uppgifterna är tidskrävande. Uppgifterna blir snabbt inaktuella.
- Uppgifter om anläggningar bör kunna hämtas från centrala system, snarare än från kommunala avfallsplaner.

Kravet på redovisning i avfallsplanen, typ av anläggningar, nyttan med uppgifterna

- Det blir inaktuellt, finns redan i register på miljö avdelningen om du behöver veta vilka anläggningar som finns respektive historiskt vad som skett med anläggningarna inom kommunen.
- Förstår inte vitsen alls med den här sammanställningen. I Stockholm var listan över anmälningspliktiga anläggningar gammal redan innan den kom i tryck. En lista över de med provningsnivå B är mer beständig. Alla uppgifter finns hos Miljöförvaltningen.
- I kommunen har vi närmare 100 anläggningar där återvinning bortskaffade av avfall utgör en väsentlig del av verksamheten. Att sammanställa uppgifter enligt föreskriftens krav för alla dessa utgör en mycket stor arbetsuppgift med tveksam nytta för den kommunala avfallsplaneringen. I vår avfallsplan har vi valt att endast räkna upp de aktuella anläggningarna men i övrigt hänvisa till respektive företags miljörapport, tillståndsbeslut m.m.
- Eftersom en kommun inte själv kan råda och planera för den verksamhet som (speciellt) större avfalls- & återvinningsföretag driver så kunde dessa gärna exkluderas från den kommunala avfallsplanen.
- Funderar över hur dessa uppgifter hanteras vidare. Vad fyller de för funktion att ha i Avfallsplanen. Kanske kan dessa uppgifter hanteras i ett annat flöde för att inte "tynga ner" avfallsplanen.
- På samma vis som tidigare... Att lägga detta på den kommunala avfallsorganisation, borde snarare vara tillsynsmyndighetens jobb att redovisa. Annars finns det givetvis en poäng med att anläggningar skall redovisas.

- Varför ska dessa uppgifter anges? Är inte tillsynsmyndighetens register över aktuella A-, B-, C- och U-anläggningar tillräckligt? Vad är syftet med denna uppställning?
Jag tror att vi som var med i arbetet säkert blev lite klokare av att ta fram denna lista, men jag kan inte se att vi har haft användning för kunskapen/listan.
- Blir ett väldigt stort antal anläggningar som inte känns relevanta. Begränsa till att gälla tillståndspliktiga eller åtminstone till de som behandlar avfall och uteslut de som mellanlagrar.
- Man bör kanske fundera igenom syftet med att ha med dessa uppgifter. Dokumentet kanske skulle tjäna på att man höll sig till det avfall som kommunen faktiskt har ansvar över?
- I avfallsplanen borde det räcka att bara skriva vilka anläggningar som finns.
I vår kommun kommer snart tillstånden att finnas tillgängliga i kommunens databas så då finns det egentligen ingen anledning att ha med dem även i avfallsplanen.
- Uppgifterna redovisar en ögonblicksbild och tillståndsgivna mängder kan komma att ändras under planperioden. Man vet inte ens om den anläggningen är tillgänglig för kommunen. Kanske ska man redovisa anläggningar som bedöms viktiga för kommunen för behandling om man inte har egen behandlingskapacitet. Idag upphandlas så mycket av behandlingen.

Typ av uppgifter som ska redovisas

- §5 Punkt 2,4 och 6 kan utgå.
- SNI-kod bör ändras till kod för prövning enligt miljöbalken. Mängduppgifter borde inte behöva anges.
- Avfallsplanen ska vara lätt att läsa och hantera därför blir alla kraven enligt §5 för detaljerade för en avfallsplan. Bättre att göra en enkel och läsbar avfallsplan.
- Det bör minskas ner till att omfatta endast p1-3. I övrigt torde det vara anläggningsägaren som har kontroll och bör åläggas redovisningsansvar för övriga delar. Detta borde inte ingå i det kommunala ansvaret!
- Anläggningarnas kapacitet ingår inte eftersom indata saknades
- Kapacitet är en uppgift som vi märker att de flesta företag saknar uppgifter om. Kan lika gärna tas bort eftersom den uppgiften inte finns tillgänglig, som det är nu skriver vi alltid att uppgift saknas.

Möjlighet att få fram uppgifter

- Borde kanske gå att finnas något system att ta detta ifrån, nu görs listan manuellt.

- Även här borde databas finnas där uppgifterna lätt kan hämtas. Verksamheten ansvarar då för att uppgifterna stämmer, inte kommunen.
- Enligt renhållningsföreskrifterna finns har vi rätt att begära in dessa uppgifter. När vi gjorde det visade det sig att ett antal avfallshanterare inte svarade. Ett antal påstötningar gjordes, men från en del uteblev svaren. Någon sanktionsmöjlighet för uteblivet svar saknas om nuvarande system med att begära in uppgifter ska kvarstå.
- Denna sammanställning kan göras utan att kravet riktas mot kommunerna, det görs enklast av den länsvisa och kommunala tillsynen i samarbete, men även av NV självt. Man bör hellre jobba för att även de anmälningspliktiga anläggningarna läggs in i t.ex. SMP-databasen. Kanske inte genom krav mot C-anläggningar, men det kan göras av den kommunala tillsynen, med vissa basfakta. Detta gör att man enkelt kan utvärdera nationellt och länsvis.

Övrigt

- Konsult höll i uppdraget och jag förväntar mig att alla krav uppfylls.

Uppgifter om nedlagda deponier enligt 6 § och allmänna rådet till denna paragraf

Sammanfattning:

- Många ifrågasätter nyttan med att redovisa uppgifter om nedlagda deponier i avfallsplanen, särskilt deponier som kommunen inte ansvarar för. Nedlagda deponier finns på kartor och i databaser och omfattas av MIFO-kartläggningar.
- Flera önskar att det räcker att hänvisa till t.ex. MIFO-kartläggningar.
- Det är svårt att göra riskbedömning av deponier där man inte är säker på innehållet.
- Någon ifrågasätter varför åtgärder för deponier som kommunen inte ansvarar för inte behöver redovisas, eftersom dessa från miljösynpunkt kan vara minst lika viktiga.

Kravet på redovisning i avfallsplanen

- De deponier som kommunen inte är ansvarig för bör hanteras som vilka förorenade områden som helst och inte tas med i avfallsplanen, eftersom vi inte har någon möjlighet/skyldighet att vidta åtgärder där.
- Är de gamla deponierna avslutade behöver de inte skrivas om i avfallsplanen, de finns i kartor i databasen så alla kan se var de är om någon vill göra om eller bygga på dessa platser.
- Vi har lagt ett stort fokus på de nedlagda deponierna i 2013 års avfallsplan. De mest kostnadsdrivande mål- och åtgärdsförslagen i planen avser åtgärder vid nedlagda upplag.

Det finns ett gränsdragningsproblem gentemot andra förorenade områden som i många fall utgörs av markuppfyllnad med avfallsmassor men där det aldrig har pågått någon prövad eller på annat sätt accepterad deponeringsverksamhet.

- Jag tycker att planen blir för detaljerad med alla detaljkrav. Verksamheterna måste ju göra MIFO inventeringar som jag tycker att det går att hänvisa till i avfallsplanen.
- Nationell databas, utökad Mifo.
- Behöver denna paragraf finns med i denna lagstiftning? Inventering av dessa har gjorts och ingår som en del i MIFO-databasen som länsstyrelsen hanterar.
- Ett förslag är att man här skulle kunna välja att redovisa deponierna i planen eller om man sammanställt uppgifter om deponierna i ett annat dokument - kunna hänvisa till detta.

- Det finns inte behov av att göra momentana utdrag ur MIFO-databasen bara för att inkludera det i en kommunal papperslunta. MIFO-arbetet utgår från länsvis och kommunal tillsyn och dessa register beaktas redan i all kommunal samhällsplanering. Det konkreta och nödvändiga tillsynsarbetet, inklusive prioriteringar, görs utifrån detta register och en regional och kommunal tillsynsmyndighet som jobbar offensivt och i samverkan.

Avgränsning avseende krav på åtgärder för deponier där kommunen varit verksamhetsutövare

- Kravet gäller endast nedlagda deponier där kommunen varit verksamhetsutövare. Problemet i stort känner ingen gräns för vad som är eller har varit kommunal mark. Utsläpp i mark, grundvatten eller vidare till vattendrag är precis lika allvarligt om problemet härrör från nedlagda bensinstationer eller illegala tippar som BT-kemi. Dessutom är det oftast förknippat med mycket stora kostnader att sanera, vilket gör att nedlagda deponier som klassats att ha hög eller mycket hög risk likväl sätts på väntelistan i den kommunala budgeten. Detta gäller generellt och inte speciellt för den här kommunen. Frågan om nedlagda deponier skulle kanske just därför lyftas bort från en kommunal avfallsplan för att i stället hanteras med krav åtgärdsprogram och tidsplaner efter en nationell prioriteringsordning och (delvis) med statliga medel?
- Deponier för verksamhetsavfall ingår inte. Inga deponier är MIFO-klassade.

Svarigheter med riskbedömning

- Har förstått att det skiljer sig ganska mycket mellan kommuner hur små och hur gamla deponier som man tagit upp i denna sammanställning. Det bör vara tydligt hur ofta och när en riskbedömning bör göras om. Hur gamla åtgärder ska redovisas?
- Bedömningen av risken är oerhört svår eftersom vi för de flesta deponier har dålig koll på innehåll. MIFO = kostnadskrävande. Vi har redovisat 53 nedlagda deponier. Bra att de är dokumenterade.

Ett särskilt avsnitt om förpackningar och förpackningsavfall enligt 15 § och allmänna rådet till denna paragraf

Sammanfattning:

- Många ifrågasätter kravet på att avfallsplanen ska innehålla åtgärder för att förebygga respektive främja återanvändning av förpackningsavfall och returpapper. Kommunerna saknar rådighet över detta. Samtidigt finns andra avfallsslag som kommunen saknar rådighet över men där det inte krävs ett särskilt avsnitt.
- Vilka styrmedel kommunen har skulle kunna förtydligas. Någon kommun tycker att kravet endast ska gälla styrmedlen, så länge producenterna ansvarar för insamlingen.
- Svårigheterna att få fram tillförlitlig statistik tas upp av flera kommuner, se även kommentarer till kravet på att planen ska innehålla uppgifter om avfall som kommunen inte ansvarar för.
- Någon kommun ifrågasätter kravet på att det ska finnas ett särskilt avsnitt om förpackningar och menar att detta kan tas upp där hantering av annat avfall beskrivs.
- Flera kommentarer indikerar att tillsyn avseende producenter av förpackningar och returpapper sällan beskrivs i planen.

Förebyggande och återanvändning

- Svårt att på kommunal nivå driva frågan om förebyggande av förpackningsavfall och återanvändning av dessa.
- Hur ska kommunen kunna påverka detta?
- Angående 10 b § förordningen om producentansvar för förpackningar: uppgifter om åtgärder för att förebygga att förpackningsavfall uppstår, det bör rimligen vara ett nationellt ansvar och inte ingå i avfallsplanen på kommunal nivå.
- Att kräva att planen ska innehålla åtgärder för att förebygga förpackningsavfall är att driva saken för långt. Det borde ligga på centrala myndigheter såsom naturvårdsverket att centralt arbeta med denna fråga.

Så länge som nationella planen för avfallsminimering samt nationella avfallsplanen saknar juridisk status kan hela den delen strykas!

Detta kan ändras i det fall en ny kretsloppsproposition ger något annat vid handen!

- I planen ingår inga åtgärder för att förbygga att förpackningsavfall (utöver kommunens och kommunalförbundets informationsinsatser) uppstår eller åtgärder för att främja återanvändning av förpackningar. Däremot finns ett antal åtgärder rörande att förbättra insamlingen.

Skälet för att det ser ut på detta sätt att att FTI inte kom med några sådana åtgärder då detta efterfrågades av dem i processen med framtagandet av avfallsplanen.

- Det är svårt för en kommun att förebygga att förpackningsavfall uppstår.
- Svårt för kommunen att påverka målen när kommunen inte har ansvar för insamlandet.
- 10b: Svårt för kommunen att förebygga förpackningsavfall, detta är något som ligger på producenten av jobba med i första hand och genom nationell lagstiftning
- Nuvarande 32§ i 2006:1273 är onödig utan man bör samla all reglering i NV:s föreskrifter enligt 77§ 2011:927. Därtill bör man ifrågasätta om det är adekvat att kräva av kommunerna att kunna förebygga att förpackningsavfall uppstår, att främja återanvändning av förpackningar, eller ens till liten del att kunna främja materialåtervinningen.

Mängden avfall har en stark koppling till konsumtionsområdet och hur producenterna förpackar sina varor, vilka material och vilken design man tillämpar m.m. Möjligheten att återanvända förpackningar är likaledes starkt förknippad med vilka säljsystem (t.ex. pant, refill och lösviktssystem) man tillämpar och hur förpackningarna designas samt om samhället kräver retursystem eller inte (till vad ska förpackningarna annars återanvändas till?). Materialåtervinningen har heller inte kommunerna rådighet över, eftersom det inte finns någon överföring av finansiella möjligheter (till ett förtätat insamlingsystem) från producenterna till kommunerna. Adressaten för samhällets krav är alltså till stora delar felriktad om vi ska klättra i avfallshierarkin.

Även här gäller att det är helt onödigt att göra specifika momentana utdrag från ett register (tillsynsplan) till ett annat (avfallsplan).

- Vad gäller åtgärder för att förebygga och återanvända producentansvarsmaterial kan kommunerna i viss utsträckning informera invånarna men det största ansvaret för att förebygga och återanvända detta avfallslag vilar på producenterna. Detta ansvar anser vi inte att de tagit, fokus endast på materialåtervinning. Därför kanske skrivningen skall poängtera att det ska göras utifrån kommunens handlingsutrymme ex information.

Kravet på redovisning i avfallsplanen

- Tillsyn ingår i ordinarie planering för tillsyn och planeringen ska följa denna planering, blir snabbt inaktuellt om det skrivs i avfallsplanen.
- Kan utgå i sin helhet
- Så länge inte kommunerna har ansvaret för insamlingen så borde skrivningen i föreskriften anpassas till de allmänna råden, dvs beskriva tillsyn och information.

Möjlighet att få fram uppgifter, tillförlitlighet

- Statistiken över insamlade mängder är långt ifrån tillförlitlig och tillsynsarbetet är svårt att bedriva eftersom motparten blir lite för diffus.

- Producenterna ska själva stå för rapporteringen. Den statistik vi får från dem är inte pålitlig och i regionform ej kommunal. Ta bort informationsskyldighet från kommunerna. Renodla! Vi får gnället men inte ansvaret. Ge oss det så ska vi rapportera!!
- Eftersom detta inte är ett kommunalt ansvarsområde ska det enligt min mening helt lyftas bort från den kommunala avfallsplanen. Detta eftersom FTIAB bevisligen inte klarar av att hantera och redovisa kommunstatistik på ett rätt och rättvisande sätt. Själva har vi sett våra resultat fara upp och ner som en jojo från det ena året till det andra. Eftersom entreprenörer kör kors och tvärs över kommungränser och redovisar tömda lass än här och än där. Vi pratar om mycket stora skillnader (pratar för Svalövs OCH Landskrona kommuns räkning). Det borde räcka med nationell redovisning och då inte i den kommunala avfallsplanen.

Nu vill säkert de kommuner som kör 4-fackstämning kunna visa fördelarna med sitt system och hävdar att om inte förpackningar (och tidningar) får redovisas så ser man inte nyttan av 4-facks systemet. Samtidigt när man faktiskt inte så pjåkiga resultat även i kommuner som bara nyttjar FTIAB:s system. Och vad gör man när textilavfallsinsamling också blir lag? En tunna till? Varför annars särredovisa en avfallstyp som kommunen INTE ansvara för, men inte en annan (textilier)? Dra en gräns!

Krav på särskilt avsnitt om enbart förpackningar och returpapper

- Vi tyckte att det var svårt att få in det egna avsnittet om förpackningar på ett bra sätt och ställer också frågan varför det bara ska handla om förpackningar och returpapper. Vi döpte vårt avsnitt till "Avfall med producentansvar" och tog med flera avfallstyper.

Vi tycker att man kan väva in uppgifterna om denna typ av avfall i övriga kapitel där uppkomna mängder och hantering beskrivs och ta bort kravet på att ha ett eget avsnitt om detta.

Tillsyn

- Norrköpings avfallsplan saknar en plan för tillsynen av producenternas hantering av aktuella avfallsslag.
- Allt är med så när som på tillsynen av FTI, som jag vet att miljö- och hälsa har bedömt svår - är det FTI eller producentbolagen man bedriver tillsyn mot och förelägger?
- Vi borde nog samarbeta mer med tillsynssidan om detta. Jag har ingen aning om vad som ingår i deras tillsynsplan. Vårt samarbete är bristfälligt.
- Planen följer föreskrifter och allmänna råd förutom att den ej beskriver hur tillsyn ska bedrivas.
- Antingen är det tillfyllest med dagens krav på tillsynsplanering enligt 2011:13 eller så får man hellre ge NV rätt att utfärda föreskrifter som rör just detta område, för att kunna förfina kraven i olika delområden, t.ex. som här gällande förpackningar.

Information

- Planen beskriver inte uppgifter om hur kommunen avser att informera hushåll om hanteringen av förpackningsavfall.
- Första delen i råden känns svåra och jag anser inte detta vara kommunens ansvar utan statens. Inom ramen för information och förebyggande kommer förpackningarna naturligt med så det är inget problem. Problemen här hänger ihop med FTIs ovilja att ge bra information på kommunnivå och erbjuda alternativa system. Lösning kan vara att kommunen får ansvar för insamlingen.
- Så det här med kommunens information och FTI, varför ska inte FTI betala för detta?

Övrigt

- Producentansvaret bör ändras och läggas på kommunerna och texterna i angivna dokument ändras i enlighet med den ändrade ansvarsfördelningen.
- När insamlingsansvaret för förpackningar och tidningar överförs till kommunerna finns behov av att se över föreskriften.
- Borde inte även verksamheter informeras om förpackningar
- Träförpackningar?
- Denna paragraf och det tillhörande allmänna rådet känns luddigt, borde gå att förtydliga
- Detta avfall bör ingå som en del av det övriga hushållsavfallet.
- Kommer även titta närmre på detta i vårt kommande arbete

Bilaga 3

Övriga synpunkter

Exempel på andra synpunkter som framförts angående erfarenheter av avfallsplanering:

- Problem med statistik som kommunen inte har rådighet över
- Problem att få fram tillförlitlig statistik från FTI
- Stor nytta av samarbete med andra kommuner vid framtagande av mål
- Ambition att koppla avfallsplanen till översiktsplanen (tematiskt tillägg)
- Svårt att göra MKB
- Miljöbedömning av planer som syftar till bättre miljö blir ett spel för galleriet
- Svårt att engagera exempelvis vård, skola och omsorg
- Bra att ge kommunledningskontoret det övergripande ansvaret för att tydliggöra att planen verkligen är kommunens inriktning
- Viktigt att ha en relativt lång planperiod, gärna med "kontrollstationer" på vägen
- Viktigt att identifiera en vision
- Viktigt att göra en ordentlig probleminventering
- Viktigt med bred kommunikation
- Verksamhetsavfallet är svårast att planera för
- Ny MKB gjordes inte, eftersom planens mål i princip inte ändrades
- Rådigheten över mål och åtgärder har blivit mindre efter dom som säger att ett kommunalförbund inte får besluta om sin renhållningsordning
- Träff med länsstyrelsen bör ske tidigt i processen
- Länsstyrelsen borde kunna tillhandahålla vissa uppgifter
- Länsstyrelsen bjöds in till samråd men gav ingen respons
- Länsstyrelsen prioriterar inte avfallsplanen och har oftast ett standardsvar vid kontakt med dem
- Det regionala samarbetet i länet, där inte minst länsstyrelsen har varit en viktig deltagare i hela planeringskedjan från start till antagande av planer, känns som avgörande för att hantera avfallsplanefrågorna på ett optimalt och effektivt sätt.